

RAPORT 2022

Spis treści

WSTĘP	3
WPROWADZENIE	4
Władze FRDL	7
Portret patrona Fundacji – prof. Jerzego Regulskiego	10
ROZDZIAŁ I: SZKOLENIA – KSZTAŁCENIE I ROZWÓJ KADR SAMORZĄDOWYCH	13
ROZDZIAŁ II: FORA SAMORZĄDOWE	17
Krajowych Rad Forów Skarbników i Sekretarzy JST	18
Jubileuszowe spotkania Forów	22
Kongresy krajowe	23
ROZDZIAŁ III: PROJEKTY KRAJOWE	26
Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny	27
Projekt Building Bridges – CIVIC capital in local communities	29
Modelowe rozwiązania wzmacniające udział obywateli w decydowaniu o sprawach lokalnych	30
Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym – edycja II	31
Projekty realizowane w ośrodkach	32
ROZDZIAŁ IV: PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE ORAZ ROZWÓJ DEMOKRACJI LOKALNEJ I SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO ZA GRANICĄ	38
ROZDZIAŁ V: DZIAŁALNOŚĆ DORADCZA	47
ROZDZIAŁ VI: BADANIA I ANALIZY	50
ROZDZIAŁ VII: NAGRODY I KONKURSY	55
Rankingi Gmin	56
Nagroda Regulskiego	62
Konkurs na najlepsze praktyki w zarządzaniu w JST	63
ROZDZIAŁ VIII: POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ MISYJNA	65
Adresy ośrodków Regionalnych FRDL	73
Sprawozdanie finansowe	77

Szanowni Państwo,

Praca naszej Fundacji to nie tylko spektakularne wydarzenia, lecz przede wszystkim codzienny wysiłek naszych pracowników i współpracujących z nimi samorządowców. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego kolejny raz jest liderem wzmocnienia wspólnot lokalnych w całym kraju. Dlatego z przyjemnością przekazuję w Państwa ręce kolejne sprawozdanie z działalności Fundacji.

Skalę naszej działalności dobrze pokazują liczby. Na koniec 2022 roku przy FRDL działało 86 forów, które zrzeszały ponad cztery tysiące członków. Wśród najliczniejszych forów pozostawały te zrzeszające sekretarzy i skarbników. W maju 2022 zrealizowaliśmy IV Krajowy Kongres Forów Skarbników. W październiku odbył się natomiast VI Krajowy Kongres Sekretarzy. W obu wydarzeniach udział wzięło łącznie blisko 700 osób.

Szkolenia, podstawowa działalność Fundacji, razem z forami w ubiegłym roku zgromadziły ponad 64 tysiące osób. Od początku swego istnienia Fundacja zrealizowała już prawie sto tysięcy szkoleń, seminariów i konferencji. W kolejnym roku (2023) łączna liczba uczestników naszych szkoleń przekroczy 2 miliony.

Dzięki projektom, których jesteśmy liderem, fundusze pochodzące ze źródeł zagranicznych trafiają do polskich, lokalnych organizacji pozarządowych. W programie Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny w ubiegłym roku przyznaliśmy granty na łączną kwotę ok. 9 milionów euro. Od nowego roku ruszamy z kolejnym programem grantowym. W ramach inicjatywy Building Bridges – Civic Capital in Local Communities fundusze unijne trafią bezpośrednio do setek organizacji pozarządowych z mniejszych miejscowości. Tylko w jednym konkursie na duże granty łączna kwota do rozdania to 600 tysięcy euro. Drugą równie ważną częścią projektu będą działania edukacyjne na temat Karty Praw Podstawowych i zasad działania Unii Europejskiej.

FRDL kontynuuje też realizację Programu DOBRE (Decentralization Offering Better Results and Efficiency) – największego i najważniejszego projektu współrealizowanego przez polską instytucję – wspierającego decentralizację w Ukrainie, a obecnie także proces odbudowy i przezwyciężania skutków wojny w 60 ukraińskich gromadach. Współpracujemy również z Radą Europy, wspólnie pracując nad Strategią Rozwoju Aglomeracji Lwowskiej.

Nie sposób wymienić wszystkich inicjatyw, projektów, konferencji i działań Fundacji. Jednak wszystko, co robimy ma swój wspólny mianownik. Czerpiąc z naszych dotychczasowych doświadczeń, wzmocniamy polski samorząd terytorialny oraz umacniamy demokrację wszędzie tam, gdzie jest to najbardziej potrzebne.

Jerzy Stępień
Przewodniczący Rady Fundatorów FRDL

WPROWADZENIE

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego jest największą pozarządową organizacją szkoleniowo-doradczą wspierającą rozwój samorządności w Polsce. Fundacja ma charakter organizacji sieciowej, w skład której wchodzi obecnie czternaście Ośrodków Regionalnych i koordynujące ich pracę Biuro Zarządu w Warszawie. Dzięki tej strukturze FRDL obejmuje swoimi działaniami terytorium całej Polski i służy społecznościom lokalnym nawet w najbardziej odległych częściach kraju i poza jego granicami.

Fundacja została założona 18 września 1989 roku w celu wspierania odbudowy samorządu terytorialnego jako podstawowej formy demokracji, przez inicjatorów prac nad ustawą o samorządzie terytorialnym w nowo wybranym parlamencie: Jerzego Regulskiego, Andrzeja Celińskiego, Jerzego Stępnia, Aleksandra Paszyńskiego i Waleriana Pańko. Powołali oni do życia Fundację, która miała czuwać nad odradzającą się samorządnością terytorialną w Polsce. Od tamtej pory misją Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego nieprzerwanie jest:

- działanie na rzecz zwiększania sprawności i efektywności funkcjonowania administracji samorządowej,
- wspieranie decentralizacji władzy publicznej,
- wzmacnianie poczucia sprawstwa wśród obywateli,
- budowanie lokalnego kapitału społecznego w Polsce,
- upowszechnianie polskich doświadczeń transformacji ustrojowej w innych krajach.

Zgodnie z § 7 Statutu FRDL celem Fundacji jest krzewienie idei samorządności obywatelskiej jako podstawowej formy demokracji poprzez działalność oświatową, doradczą i naukową, w tym:

- 1) prowadzenie badań i studiów nad formami i problemami samorządności terytorialnej,
- 2) upowszechnianie wiedzy dotyczącej samorządu terytorialnego i form jego działania,
- 3) wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych i samorządowych,
- 4) wspieranie wzajemnej współpracy samorządów terytorialnych we wszystkich dostępnych formach,
- 5) zbieranie i opracowywanie informacji o lokalnych inicjatywach samorządowych i obywatelskich,
- 6) działanie na rzecz rozwoju społeczności lokalnych,
- 7) wspieranie organizacji o celach podobnych do celów Fundacji.

W swoich działaniach na rzecz demokracji i samorządności Fundacja kieruje się następującymi zasadami:

1. NIEPARTYJNOŚĆ – Fundacja dąży do współpracy ze wszystkimi przedstawicielami samorządów lokalnych, bez względu na ich profil polityczny.
2. NIEZALEŻNOŚĆ – Fundacja korzysta w swojej działalności ze środków różnych organizacji oraz instytucji krajowych i zagranicznych, dzięki czemu zachowuje autonomię w realizacji swojej misji i programów.
3. NIEKOMERCYJNOŚĆ – Fundacja nie jest organizacją nastawioną na zysk, a opłaty

pobierane za realizowanie części usług szkoleniowych i doradczych mają na celu odzyskanie kosztów ich przeprowadzenia, gdy nie mogą one być pokryte przez żadnego sponsora.

4. POMOCNICZOŚĆ – poprzez realizację swoich celów statutowych, Fundacja dąży do wzmocnienia potencjału samorządów i innych organizacji w realizowanych przez nie zadaniach oraz inspiruje do rozwoju działalności.

5. PRZEJRZYSTOŚĆ – Fundacja systematycznie poddaje się badaniom finansowym prowadzonym przez przedstawicieli ważniejszych sponsorów oraz podlega wszelkim krajowym wymogom kontroli finansowej.

WŁADZE

**Fundacji Rozwoju Demokracji
Lokalnej im. Jerzego Regulskiego**

WŁADZE

Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego

Skuteczność i efektywność działań Fundacji gwarantuje funkcjonowanie trzech gremiów decyzyjnych: Rady Fundatorów, Zarządu Fundacji i Kolegium Dyrektorów.

Rada Fundatorów może liczyć maksymalnie siedem osób. W jej składna mocy statutu wchodzi założyciele FRDL lub osoby powołane do członkostwa na mocy uchwały przyjętej przez Radę. Obecnie są to:

**Jerzy
Stępień**

*Przewodniczący
Rady
Fundatorów*

**Małgorzata
Fuszara**

**Adam
Kowalewski**

**Jan
Król**

**Joanna
Regulska**

**Joanna
Staręga-Piasek**

**Wojciech
Szczurek**

Zarząd Fundacji składa się obecnie z trzech członków: Zarząd kieruje działaniami Fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz. W skład Zarządu wchodzi:

**Cezary
Trutkowski**

Prezes Zarządu

**Marcin
Smala**

*Wiceprezes
Zarządu*

**Małgorzata
Zielińska**

*Członkini
Zarządu*

Ciałem doradczym dla Zarządu Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego jest **Kolegium Dyrektorów** ośrodków regionalnych FRDL.

W skład Kolegium wchodzi dyrektorzy ośrodków regionalnych FRDL, którymi obecnie są:

**Michał
Wójcik**

*Przewodniczący
Kolegium Dyrektorów,
Dyrektor Ośrodków
Regionalnych
w Warszawie, Łodzi
i Lublinie*

**Andrzej
Banach**

*Dyrektor Ośrodka
Regionalnego
w Gdańsku*

**Agnieszka
Migoń**

*Dyrektor Ośrodka
Regionalnego
w Kielcach*

**Marlena
Moliszewska-
Gumulak**

*Dyrektor
ds. Rozwoju*

**Wojciech
Odzimek**

*Dyrektor Ośrodka
Regionalnego
w Gdańsku*

**Magdalena
Popławska**

*Dyrektor Ośrodka
Regionalnego
w Opolu*

**Iwona
Szablewska**

*Dyrektor Ośrodka
Regionalnego
w Zielonej Górze*

**Robert
Żarkowski**

*Dyrektor Ośrodków
Regionalnych
w Bydgoszczy
i Szczecinie*

Funkcję doradczą pełni **Rada Programowa** Fundacji, złożona z przedstawicieli świata nauki, krajowych i regionalnych stowarzyszeń, związków i innych organizacji jednostek samorządu terytorialnego.

Członkami **Rady Programowej** są:

- Rudolf Borusiewicz
- Jerzy Cieślik
- Olgierd Dziekoński
- Zygmunt Frankiewicz
- Anna Giza-Poleszczuk
- Grzegorz Gorzelak
- Elżbieta Hibner
- Hubert Izdebski
- Tadeusz Markowski
- Stanisław Mazur
- Andrzej Porawski
- Janusz Sepioł
- Paweł Swianiewicz

Prof. Jerzy Regulski

Jerzy Regulski urodził się w 1924 roku w Zarybiu pod Warszawą w rodzinie o ziemiańskich i szlacheckich korzeniach. Wybuch II Wojny Światowej wpłynął na decyzję Regulskich o przeprowadzce do Warszawy, gdzie Jerzy kontynuował swoją edukację.

W okresie okupacji służył w stopniu podporucznika w Narodowych Siłach Zbrojnych. Za swoją działalność podziemną w niepodległościowych organizacjach studenckich był po wojnie więziony aż do 1946 roku.

Po wyjściu z więzienia wznowił studia architektoniczne na Politechnice Warszawskiej, uzyskując dyplom w 1947 roku. W latach 1948–1958 pełnił funkcję naczelnego inżyniera budowy Osiedla Młynów w Warszawie.

W ramach działalności naukowej w 1959 dołączył do Instytutu Urbanistyki i Architektury. – ***Instytut był czymś bardzo odległym od tego, co się dziś uważa za placówkę naukową. Był to zbiór ludzi inteligentnych, którzy znali się na urbanistyce, i starali się stosować ją w warunkach socjalizmu i zauroczenia Le Corbusierem*** – pisał w swojej biografii. Chciał, żeby projektowanie miało przede wszystkim wymiar praktyczny.

Do 1974 roku pracował w Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, a następnie w Instytucie Urbanistyki i Architektury, gdzie spędził 16 lat przechodząc przez wiele szczebli kariery aż do funkcji zastępcy dyrektora ds. naukowych. W latach 1963 i 1969 uzyskał kolejno stopień doktora i doktora habilitowanego, a pięć lat później tytuł profesora nadzwyczajnego nauk technicznych (oraz w 1983 roku tytuł profesora zwyczajnego nauk ekonomicznych).

W 1975 roku rozpoczął pracę na Uniwersytecie Łódzkim w Zakładzie Ekonomiki Rozwoju Miast. To właśnie tam współtworzył Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość”, w ramach którego wraz z grupą intelektualistów poszukiwał nowych dróg naprawy kraju.

Lata 70. upływają Regulskiemu głównie pod znakiem licznych podróży zagranicznych. W kraju jest to czas dalszych przemian społeczno-gospodarczych. W 1980 roku dochodzi do przełomu zwieńczonego podpisaniem Porozumień Sierpniowych. To z inicjatywy profesora postulat odbudowy samorządu terytorialnego znajduje się w ostatecznym dokumencie programowym NSZZ „Solidarność” uchwalonym w 1981 roku.

W latach 1981–1988 Regulski inicjował i organizował dalsze badania nad odbudową samorządu terytorialnego. Na zaproszenie Bronisława Geremka brał udział w obradach Okrągłego Stołu, był jednym ze Współprzewodniczących Podzespołu ds. Stowarzyszeń i Samorządu Terytorialnego. W latach 1989–1991 zostaje Senatorem i Przewodniczącym Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego, a następnie Pełnomocnikiem Rządu ds. Reformy Samorządu Terytorialnego. – **Znalazłem się w wyjątkowej sytuacji. Dana mi była szansa realizacji idei, dla której poświęciłem wiele lat życia. Zdawałem sobie sprawę, że wiedza liderów politycznych o problemach samorządu jest ciągle znikoma, i że moje opinie będą odgrywać podstawową rolę przy wszelkich decyzjach, gdyż mają oni do mnie zaufanie (...) Dostałem gabinet, sekretarkę i kierowcę i... miałem zbudować samorząd** – wspominał.

Plan Regulskiego zakładał dokonanie zmian ustrojowych już przed następnymi wyborami tak, aby rozpoczętej reformy nie można było zatrzymać. Celem przygotowywanych zmian było ograniczenie kompetencji administracji rządowej w zakresie polityki regionalnej oraz przekazanie uprawnień do zarządzania na szczeblu lokalnym nowym Jednostkom Samorządu Terytorialnego - gminom. W Senacie trwały już prace nad ich ustrojem, a wiele pomysłów, które rodziły się właśnie wtedy, do dziś stanowi podstawę ustroju naszego państwa.

– **Wierzyliśmy, że samorzady staną się istotną siłą polityczną** – wspominał Regulski. Pierwsze miesiące 1990 roku to intensywne prace nad kształtem reformy. Ustawa o samorządzie terytorialnym zostaje uchwalona przez Sejm 8 marca (ostatecznie tytuł ustawy otrzymuje brzmienie ustawa o samorządzie gminnym). Nadchodzi historyczny moment, pierwsze wolne wybory samorządowe, które odbywają się 27 maja 1990 roku. – **Miałem poczucie sukcesu. Zaraz po wyborach pojechałem na objazd gmin. Uczestniczyłem w pierwszych posiedzeniach rad, czując że słowo staje się ciałem, że coś powstaje z niczego. Poznałem wielu fantastycznych ludzi, którzy nagle poczuli się politykami w najlepszym znaczeniu tego słowa. Widziałem jak budzi się naród, aktywizują się lokalne elity wsi i małych miasteczek** – czytamy we wspomnieniach Regulskiego.

Reforma samorządowa oznaczała zasadniczą zmianę w funkcjonowaniu kraju. Sto tysięcy ludzi z urzędników państwowych stało się pracownikami samorządowymi. Administracja lokalna zmieniła się całkowicie, nie tylko ze względu na takie, czy inne kompetencje wójta, czy burmistrza. Zmianie uległ cały system zarządzania JST. To były czas wielkich przemian politycznych – obywatele mogli wreszcie sami spośród siebie wybierać swoich przedstawicieli. Gminy uzyskały odrębność osobowość prawną, a ich finanse zostały wyodrębnione z centralnego budżetu państwa.

Wynik wyborów prezydenckich z 1990 roku przesądził o dalszej przyszłości ekipy rządzącej. Regulskiemu zaproponowano stanowisko ambasadora przy Stałym Przedstawicielstwie Polski przy Radzie Europy w Strasburgu, i to właśnie on, już jako ambasador

19 lutego 1993 r. podpisał w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Europejską Kartę Samorządu Lokalnego.

Już wtedy od paru lat działała Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej. Również wtedy zrodził się pomysł, aby Fundacja oparta była na silnych i samodzielnych Ośrodkach Regionalnych. Jerzy Regulski, jako jeden z inicjatorów powołania FRDL, pełnił funkcję Prezesa Fundacji aż do swojej śmierci.

Jerzy Regulski był ekspertem Banku Światowego i licznych organizacji międzynarodowych. Uczestniczył w pracach nad reformami samorządowymi w wielu krajach Europy i Azji. Pod koniec lat dwutysięcznych został członkiem komitetu poparcia Bronisława Komorowskiego przed wyborami prezydenckimi, a 7 października 2010 już po wyborze Komorowskiego, został powołany na stanowisko jego Doradcy Społecznego ds. Samorządu Terytorialnego. Zmarł 12 lutego 2015 roku, w wieku 90 lat.

Za swoją działalność otrzymał wiele wyróżnień, nagród i tytułów honorowych od licznych instytucji i uczelni w Polsce i za granicą. W 1999 roku został odznaczony Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski, otrzymał również tytuł Kawalera Orderu Orła Białego, był Honorowym Obywatelom Warszawy, Jeleniej Góry i Podkowy Leśnej.

Prywatnie mąż Danki, ojciec Joanny i Michała. – Bardzo dużo zawdzięczam swojej żonie. Danka była zawsze przy mnie, wspierając mnie, gdy tego potrzebowałem. Każdy kryzys przechodziliśmy razem, i razem cieszyliśmy się z jego pokonania – pisał w swoich wspomnieniach.

Jego wielką pasją były polskie Tatry.

Wśród jego licznych publikacji najbardziej znane są:

- *Samorząd III Rzeczypospolitej. Koncepcje i realizacja*, Warszawa 2000;
- *Local Government Reform in Poland: An Insider's Story*, Budapeszt 2003;
- *Samorządna Polska*, Warszawa 2005;
- (wraz z M. Kuleszą), *Droga do samorządu. Od pierwszych koncepcji do inicjatywy Senatu* (1981–1989), Warszawa 2009;
- *Reformowanie Państwa. Moje Doświadczenia*, Warszawa–Szczecin 2007;
- *A Practical Guide to Building Local Government. The Polish Experience*, Budapeszt 2010.

ROZDZIAŁ I

**SZKOLENIA – kształcenie
i rozwój kadr samorządowych**

Rozdział I. SZKOLENIA – KSZTAŁCENIE I ROZWÓJ KADR SAMORZĄDOWYCH

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego pozostaje wciąż największą i najbardziej rozpoznawalną w kraju organizacją szkolącą kadry samorządowe. Dzięki ciągłemu monitorowaniu zmian prawnych, orzecznictwa, dobrych praktyk, nasze kursy i szkolenia odpowiadają potrzebom uczestników i pomagają w usystematyzowaniu wiedzy i zdobyciu nowych i przydatnych kompetencji.

W 2022 roku, podobnie jak w 2021, działalność szkoleniowa Fundacji prowadzona była w większości w formie online, choć częściej niż przed rokiem, szczególnie przy szkoleniach zamkniętych, instytucje wracały y do szkoleń stacjonarnych. Przeszkolono w tym okresie **36 833** osoby podczas **1 584** szkoleń otwartych i zamkniętych.

W stosunku do roku 2021 zwiększyła się liczba szkoleń zamkniętych, zamawianych bezpośrednio przez instytucje w różnych trybach postępowania. Do największych wśród ponad 500 tego typu szkoleń pod względem liczby przeszkolonych osób należały:

- *Standardy obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego* – cykl szkoleń i warsztatów dla 65 JST na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego połączona z indywidualnym doradztwem.
- Dwa cykle szkoleń dla pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego w ramach projektu Wspieranie procesów restrukturyzacji zatrudnienia w ramach konsolidacji uczelni oraz Nowoczesne nauczanie oraz praktyczna współpraca z przedsiębiorcami – program rozwoju Uniwersytetu Zielonogórskiego realizowane dla odpowiednio 355 i 196 osób.
- Cykl szkoleń: *Zarządzanie i organizacja usług społecznych* realizowany na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu.

Jednak w dalszym ciągu dominującym polem działalności pod względem liczby uczestników, pozostawały szkolenia organizowane dla grup otwartych. W tym zakresie wszystkie ośrodki Fundacji zaangażowane były w skoordynowane działania w ramach wspólnej fundacyjnej ogólnopolskiej oferty online.

Pod względem programowym Fundacja rozwijała zarówno ofertę szkoleń w odpowiedzi na potrzeby związane z właściwą interpretacją różnego rodzaju przepisów prawnych, jak i promowała systemowe podnoszenie kwalifikacji pracowników samorządów i jednostek organizacyjnych.

Poszerzono listę realizowanych kursów (kilkunasto– i kilkudziesięciogodzinnych), realizowanych często przez zespół trenerów. Wśród nowych kursów, które w 2022 roku skutecznie wprowadzono do oferty, można wymienić m.in:

- *Kurs: skarbnik jednostki samorządu terytorialnego, 7-dniowy kurs* prowadzony przez uznanych ekspertów z zakresu finansów i rachunkowości.
- *Kurs: specjalista ds. kontroli wewnętrznej* – zrealizowano dwie edycje kursu doskonalącego dla pracowników wydziałów audytu i kontroli.

- Kurs: specjalista ds. mediów społecznościowych. Promocja instytucji w sieci.
- Kurs dla kierowników USC.
- Kurs: specjalista ds. opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Wykaz wszystkich kursów zrealizowanych w 2022 roku.

- KPA w teorii i praktyce. Kurs dla początkujących
- Intensywny kurs dla osób odbywających służbę przygotowawczą
- Kurs kancelaryjno–archiwalny I stopnia kwalifikacyjny dla archiwistów zakładowych
- Kurs kancelaryjno –archiwalny II stopnia
- Kurs Specjalista ds. kadrowych w jednostce samorządu terytorialnego
- Kurs Specjalista ds. kontroli wewnętrznej w instytucji
- Kurs Specjalista ds. gospodarki nieruchomościami
- Kurs Ochrona informacji niejawnych w instytucji. Przetwarzanie informacji niejawnych, bezpieczeństwo teleinformatyczne. Niezbędne procedury i praktyka
- Kurs Specjalista ds. opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- Kurs dla kierowników USC: Obowiązki kierownika USC. Rejestracja stanu cywilnego. Wydawanie dokumentów. Zmiana imienia i nazwiska
- Kurs Intendent w placówce żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży wraz z przygotowaniem i przeprowadzeniem zamówienia publicznego na środki spożywcze i usługi cateringowe
- Kurs Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne
- Kurs Przeprowadzanie inwestycji budowlanych
- Kurs Podstawy finansów publicznych i rachunkowości budżetowej
- Intensywny kurs zarządzania projektami. Przegląd najskuteczniejszych metodyk wykorzystywanych w zarządzaniu projektami
- Promocja instytucji w sieci. Kurs specjalisty ds. mediów społecznościowych
- Kurs Oświata w samorządzie: realizacja zadań, kadry, finansowanie. Zmiany przepisów. Praktyczne zajęcia dla pracowników ds. zadań oświatowych w JST lub jednostce obsługującej
- Kurs Specjalista ds. rozliczeń z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych
- Kurs Skarbnik jednostki samorządu terytorialnego
- Kurs Specjalista ds. funduszy UE

W 2022 roku Fundacja nawiązała współpracę z wieloma nowymi wykładowcami i trenerami, którzy dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniami w zakresie prawa administracyjnego, finansów i rachunkowości, gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, pomocy społecznej, oświaty samorządowej, czy spraw kadrowych. Wszyscy trenerzy Fundacji mieli okazję spotkać się podczas noworocznego spotkania połączonego ze szkoleniem ToT.

Z myślą o rozpoczynającym się nowym okresie programowania funduszy UE realizowano kursy: Specjalista ds. Funduszy UE oraz rozpoczęto realizację kursów zarządzania projektami wg. metodyki PM2, promowanej przez Komisję Europejską, jako pierwsza instytucja szkoleniowa w Polsce.

Fundacja pomagała również w realizacji szkoleń finansowych z Krajowego Funduszu Szkoleniowego, a także przygotowała liczne propozycje optymalizacji budżetów szkoleniowych w administracji publicznej, m. in. poprzez realizację cykli szkoleniowych czy szkoleń pakietowych. Rozpoczęto również przygotowania nowego elementu w ofercie szkoleń – platformy do odtwarzania nagranych materiałów edukacyjnych.

W poniższej tabeli zaprezentowano natomiast podstawowe dane dotyczące struktury działań szkoleniowych ze względu na formę ich realizacji:

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA FRDL W LICZBACH:	
Liczba szkoleń otwartych	1 200
Liczba uczestników szkoleń otwartych	21 100
Liczba osobodni szkoleń otwartych	24 200
Liczba szkoleń zamkniętych	500
Liczba uczestników szkoleń zamkniętych	15 700
Liczba osobodni szkoleń zamkniętych	19 200

Poza działami odpłatnymi Fundacja realizowała wiele działań edukacyjnych, które dostępne były bezpłatnie. Dla przykładu, po agresji Rosji na Ukrainę FRDL zorganizowała cykl otwartych webinarium dotyczących zagadnień prawnych i psychologicznych związanych z przyjmowaniem uchodźców z Ukrainy, w których wzięło udział 2 000 osób, głównie pracowników urzędów gmin i ośrodków pomocy społecznej.

Szkolenia razem z forami samorządowymi zgromadziły ponad 64 000 osób podczas ponad 2 350 wydarzeń edukacyjnych zrealizowanych przez FRDL w 2022 roku (a nie obejmuje to działań szkoleniowych zrealizowanych w ramach prowadzonych projektów).

Gromadzone przez FRDL dane wskazują, że od początku swego istnienia Fundacja zrealizowała już nieco ponad 95 000 szkoleń, seminariów i konferencji, oraz przeszkoliła 1 930 000 osób. Tym samym Fundacja zbliża się do pułapu 2 milionów uczestników szkoleń. Jeśli dynamika działalności zostanie utrzymana to w roku 2023 FRDL powinna świętować osiągnięcie tego wskaźnika.

ROZDZIAŁ II

FORA SAMORZĄDOWE

Rozdział II. FORA SAMORZĄDOWE

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego od początku swojej działalności stawiała na integrację i wsparcie środowisk samorządowych za pomocą Forów Samorządowych. Fora są autorskim pomysłem Fundacji i stanowią platformy współpracy i integracji dla określonych środowisk zawodowych w samorządach. Mają one na celu poszerzanie wiedzy, wymianę doświadczeń i informacji, a także doskonalenie warsztatu zawodowego i kompetencji związanych z wykonywanymi zadaniami. Członkowie Forów mają dostęp do informacji, raportów oraz wyników badań publikowanych przez Fundację, a także mogą uczestniczyć w krajowych i zagranicznych konferencjach, kongresach, projektach, wizytach studyjnych i innych inicjatywach.

Fora Samorządowe prowadzą również działalność interwencyjną na rzecz swoich członków i świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z pełnionymi funkcjami. Na koniec 2022 roku przy FRDL działały **84 fora branżowe**, które zrzeszały ponad **4 600 członków**. Najliczniejszymi z nich były fora skarbników i sekretarzy, a najwięcej członków miały województwa: małopolskie, podkarpackie i pomorskie. Powołane zostały dwa nowe fora: kadrowo–płacowe w woj. świętokrzyskim i zamówień publicznych w woj. śląskim.

Liczba działających przy FRDL forów:	
SEKRETARZY	13
SKARBNIKÓW	13
KADROWE	7
OŚWIATY	6
PRZEWODNICZĄCYCH RAD GMIN I POWIATÓW	5
POMOCY SPOŁECZNEJ	5
WÓJTÓW, BURMISTRZÓW, PREZYDENTÓW	4
OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH	4
PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM	3
USC	3
GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ	2
INFORMATYKÓW	2
PRAWNIKÓW	2
WSPÓŁPRACY Z NGO	2
ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH	2
AUDYTORÓW	1
DYREKTORÓW ŻŁOBKÓW	1
EKOLOGICZNE	1
KOMUNALNE	1
KOORDYNATORÓW DOSTĘPNOŚCI	1
KSIĘGOWYCH OPS	1

KULTURY	1
MARKI LOKALNEJ	1
URZĘDNIKÓW EUROPEJSKICH	1
ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO	1
ZDROWIA PUBLICZNEGO	1

W 2022 roku odbyło się 760 spotkań forów, w których uczestniczyło blisko 27 000 osób. Wszystkich wydarzeń było mniej niż przed rokiem, ale w przeciwieństwie do roku 2021 znacznie więcej spotkań forów odbywało się stacjonarnie.

Wśród najliczniejszych forów pozostawały te zrzeszające sekretarzy i skarbników, które w skali ogólnopolskiej udało się wzmocnić. Liczba członków Forów Sekretarzy wzrosła w 2022 roku z 784 do 829, a Forów Skarbników z 844 aż do 922. Wzmocnieniu pozycji forów sekretarzy i skarbników sprzyjały kontynuowane ogólnopolskie kongresy. W maju zrealizowano **IV Krajowy Kongres Forów Skarbników**. W październiku odbył się natomiast **VI Krajowy Kongres Sekretarzy**. W obu tych stacjonarnych kongresach w Warszawie wzięło udział łącznie blisko 700 osób.

W 2021 roku uruchomiono pierwsze ogólnopolskie Forum koordynatorów ds. dostępności jednostek sektora finansów publicznych, w którym uczestniczą przedstawiciele wszystkich województw. Cykliczne spotkania Forum kontynuowane były również w 2022 roku. Członkami Forum są przede wszystkim pracownicy gmin i powiatów zajmujący się dostosowywaniem swoich jednostek do przepisów i zasad dostępności cyfrowej, architektonicznej i komunikacyjnej. Forum spotyka się dwa razy w kwartale, w formule online. Należy do niego ponad 160 osób.

Wybrane spotkania Forów

I Konferencja Forów Marki Lokalnej

6 października w Krakowie odbyła się konferencja Marka Lokalna – dobre praktyki, innowacyjne rozwiązania. Forum Marki Lokalnej to platforma współpracy i integracji osób zajmujących się tworzeniem i promocją marki lokalnej w JST. Forum stanowi także wsparcie środowiska zawodowego, służy poszerzaniu wiedzy, wymianie doświadczeń, a nade wszystko doskonaleniu metod pracy i działania. Celem inicjatywy jest wzmocnianie lokalnych władz, kreujących wspólną regionalną politykę budowania silnej marki lokalnej. – **Praca nad silną marką lokalną jest w tych trudnych czasach szczególnie ważna, a nasze fora samorządowe to właśnie takie miejsca, w których wspólnie poszukujemy rozwiązań konkretnych problemów** – powiedział Wojciech Odzimek.

Spotkania Forum Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Małopolski

- **14 listopada – Kraków**

Uczestników powitała Małgorzata Małuch, Prezes Zarządu Forum. Spotkanie rozpoczęła Łukasz Kmita, Wojewoda Małopolski, który poruszył aktualny i trudny temat dystrybucji węgla przez samorzady. Mieliśmy przyjemność gościć również Łukasza Smółkę, Wicemarszałka Województwa Małopolskiego oraz Romana Wcisło, Zastępcę Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, którzy odnieśli się do tematu nowej perspektywy Funduszy Europejskich w kontekście rozwoju obszarów wiejskich.

- **28–30 września – Zakopane**

Gości i Członków Forum powitała Małgorzata Małuch oraz Wojciech Odzimek. Pierwszego dnia spotkania uczestnicy mogli porozmawiać o aktualnych problemach małopolskich JST z Józefem Gawronem, Wicemarszałkiem Województwa Małopolskiego. Ważnym punktem spotkania było również wystąpienie Kazimierza Koprowskiego, Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Krakowie – który omówił takie zagadnienia jak: program Czyste Powietrze Plus, przeciwdziałanie skutkom suszy hydrologicznej, programy pożyczkowe WFOŚiGW w Krakowie czy programy Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

- **22 czerwca – Kraków**

Gości i Członków Forum powitała Małgorzata Małuch. O aktualnych problemach i wyzwaniach dla samorządów uczestnicy mogli porozmawiać z Ryszardem Pagaczem, Wicewojewodą Małopolskim oraz z Witoldem Kozłowskim, Marszałkiem Województwa Małopolskiego.

Działalność Krajowych Rad Forów Skarbników i Sekretarzy JST

Krajowa Rada Forów Skarbników wystąpiła do szeregu instytucji centralnych z propozycjami wzmocnienia pozycji skarbnika w gminie, co zresztą zostało podniesione w późniejszym sprawozdaniu z działania Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych. Rada podejmowała również wiele interwencji w sprawach istotnych z punktu widzenia zarządzania finansami i rachunkowości JST występując m.in. do: Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Finansów, Przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. FRDL patronowała też raportowi przygotowanemu przez Krajowy Rejestr Długów, który prezentowany był podczas większości regionalnych forów skarbników.

W 2022 roku nową kadencję rozpoczęła Krajowa Rada Forów Sekretarzy, która wybrała swój Zarząd pod przewodnictwem dotychczasowego Przewodniczącego – Andrzeja

 Forum wójtów burmistrzów i prezydentów mazowsza

Wojewódzkiego, Sekretarza Miasta Lublin. – **Chcemy kontynuować naszą działalność związaną z Krajowymi Radami Sekretarzy i Skarbników. Zależy nam na tym, aby ich prace jeszcze bardziej się zintensyfikowały. To ważne, aby środowisko sekretarzy głośno mówiło o problemach, które ich dotyczą** – powiedział dr Cezary Trutkowski, Prezes Zarządu FRDL. Andrzej Wojewódzki, Przewodniczący KRFS JST dodał natomiast: – **Po wybuchu wojny w Ukrainie ściśle współpracowaliśmy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, poprzez swoje działania pokazaliśmy, że JST odegrały w kryzysie uchodźczym bardzo ważną rolę. To, że nie ma dziś w Polsce obozów dla uchodźców, to również duża zasługa JST i samych sekretarzy.**

Jubileuszowe spotkania Forów

Jubileuszowa konferencja z okazji XXX-lecia Forum Sekretarzy Samorządów Polski Południowej w Niepołomicach

6 czerwca na Zamku Królewskim w Niepołomicach odbyła się uroczysta konferencja z okazji XXX-lecia Forum Sekretarzy Samorządów Polski Południowej. Spotkanie składało się z części konferencyjnej i bankietowej. Najciekawszym punktem panelu była dyskusja na temat finansowania JST. W dyskusji udział wzięli m.in.: Minister Michał Cieślak – członek Rady Ministrów, Jerzy Stępień, Przewodniczący Rady Fundatorów FRDL, Marek Wójcik, Sekretarz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Grzegorz Frugałski – członek Krajowej Rady Forów Sekretarzy przy FRDL, Sekretarz Miasta Sosnowiec oraz dr Cezary Trutkowski, Prezes Zarządu FRDL. Spotkanie otworzyli: Michał Hebda, Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Niepołomice, Wojciech Odzimek, Dyrektor FRDL MISTiA oraz Janusz Krzyżak, Prezes Zarządu Forum, Sekretarz Gminy Zakliczyn. Konferencja była też świętem lokalnej społeczności i działaczy samorządu terytorialnego. Organizatorzy spotkania uhonorowali Marię Kądziołek, Sekretarz Gminy Szczurowa, która była jedną z założycielek forum i od samego początku bierze udział w jego pracach.

XXX-lecie Forum Skarbników Małopolski

7 października w Krakowie odbył się szczególny jubileusz XXX-lecia Forum Skarbników JST Małopolski. Gości uroczystej konferencji w Urzędzie Miasta Krakowa powitali: Wojciech Odzimek, Dyrektor FRDL MISTiA, Janusz Baster, pomysłodawca idei Forów, pierwszy Dyrektor Instytutu, Włodzimierz Janeczek, Honorowy Prezes Zarządu Forum Skarbników Małopolski, Piotr Budziak, Prezes Zarządu Forum Skarbników JST Małopolski, Wojciech Skruch, były członek Zarządu Forum, Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego, Małgorzata Kern, Przewodnicząca Zarządu Krajowej Rady Forów Skarbników JST, Skarbnik Miasta Chorzowa oraz dr Cezary Trutkowski, Prezes Zarządu FRDL. – **Zdajemy sobie sprawę, że w ostatnim czasie nie ubywa Państwu pracy. Mamy nadzieję, że chociaż nasze Fora dają Państwu odrobinę oddechu. Pozostaje mieć nadzieję, że wspólnie przejdziemy przez te ciężkie czasy, a to co przed nami będzie jednak już tylko lepsze** – powiedział Wojciech Odzimek.

Kongres Skarbników

Kongresy krajowe

IV Krajowy Kongres Forów Skarbników

Krajowy Kongres Forów Skarbników, to coroczne wydarzenie organizowane przez FRDL oraz Krajową Radę Forów Skarbników JST. W Kongresie zorganizowanym w dniach 10–11 maja 2022 roku w Warszawie wzięło udział ponad 400 gości: skarbników, prelegentów, sponsorów i partnerów. Uczestnicy wydarzenia skupili się na merytorycznym, kompleksowym omówieniu wielu zagadnień z zakresu finansów publicznych. Kongres, jak co roku był wyjątkową okazją do rozmowy o bieżącym stanie finansów publicznych, o problemach i trudnościach w praktycznym stosowaniu przepisów prawnych oraz dyskusji i wymiany dobrych praktyk. Dzięki zaangażowaniu uczestników w dyskusję, udało się omówić wiele praktycznych rozwiązań z zakresu finansów i rachunkowości budżetowej.

– Prognozowany w tym roku duży spadek nadwyżki operacyjnej w samorządach grozi utratą przez gminy zdolności do prowadzenia polityki rozwojowej – ostrzegali Mirosław Legutko, Przewodniczący Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych. W ocenie prof. Pawła Swianiewicza oraz dr hab. Zygmunta Frankiewicza, Prezesa ZMP sytuacja dojrzała do zmiany systemu finansowania samorządów. Również Krajowa Rada Forów Skarbników JST w przygotowywanej w trakcie wydarzenia petycji apeluje o podjęcie działań zmierzających do koniecznego zwiększenia dochodów własnych JST.

Sebastian Skuza, Wiceminister Finansów bronił wprowadzonego w ubiegłym roku mechanizmu wypłaty samorządom prognozowanych udziałów w podatkach dochodowych w równych miesięcznych ratach i zwracał uwagę na korzyści, jakie on przyniósł dla części samorządowców. Pomimo trudniejszych warunków ekonomicznych pozytywnie ocenił

sytuację finansową JST po pierwszym kwartale 2022 roku Zapowiedział jednak pewne korekty systemu. Podczas swojego wystąpienia obiecał, że sposób podziału subwencji rozwojowej na część podstawową oraz część inwestycyjną i aktywizującą będzie zmieniony.

VI Krajowy Kongres Sekretarzy

VI Krajowy Kongres Sekretarzy jest najważniejszym wydarzeniem dla sekretarzy JST. Dwudniowe spotkanie, w którym wzięli udział sekretarze JST z całej Polski podsumowała debata na temat roli sekretarza w polskim systemie prawnym. – **Zasadnicza odpowiedzialność za to, że samorząd terytorialny sprawnie funkcjonuje spoczywa właśnie w dużej mierze na barkach sekretarzy** – mówił dr Cezary Trutkowski. Rola sekretarzy i samorządu terytorialnego bardzo się jednak zmienia. Ostatnie lata w funkcjonowaniu JST, to kolejne kryzysy – pandemia, kryzys uchodźczy, a ostatnio energetyczny. We wszystkich tych sytuacjach musi zostać zachowana ciągłość funkcjonowania władz samorządowych, a odpowiadają za to właśnie sekretarze. – **Pracujemy po wiele godzin, wykonując wszystkie zlecane nam zadania, których jest coraz więcej** – mówił Andrzej Wojewódzki, Przewodniczący Krajowej Rady Forów Sekretarzy, Sekretarz Miasta Lublin. Sekretarze – jak my wszyscy – muszą odnaleźć się w nowej rzeczywistości, pracując w ciągle zmieniających się warunkach. Jednak w polskim systemie prawnym ich rola nie jest dostatecznie umocowana. O zmianę tego stanu rzeczy od wielu lat apeluje współorganizator Kongresu – Krajowa Rada Forów Sekretarzy JST.

Do dyskusji nad rolą Sekretarza została zaproszona również strona rządową, którą na Kongresie reprezentowali: Paweł Szefernaker, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Waldemar Buda, Minister rozwoju i technologii oraz

 Kongres sekretarzy

Janusz Cieszyński, Sekretarz Stanu, Pełnomocnik Rządu ds. Cyberbezpieczeństwa, który podczas Kongresu zapowiedział cyfrowe rozwiązania dla samorządów i apelował o ujmowanie w budżetach środków na cyberbezpieczeństwo.

Uczestnicy Kongresu wysłuchali ponad 30 wystąpień na temat najważniejszych problemów, z którymi mierzą się obecnie samorządowcy. Swoje prelekcje wygłosili również przedstawiciele kilku najważniejszych instytucji z punktu widzenia organizacji pracy urzędów samorządowych takich jak, Najwyższa Izba Kontroli, Urząd Ochrony Danych Osobowych, Urząd Zamówień Publicznych, Państwowa Inspekcja Pracy, Krajowa Rada Samorządowych Kolegiów Odwoławczych oraz Krajowa Rada Regionalnych Izb Obrachunkowych. W trakcie Kongresu wystąpił również Marek Wójcik, Sekretarz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego dodając kolejny ważny głos w dyskusji o zadaniach i roli sekretarza. O Kryzysie energetycznym na świecie z perspektywy JST mówił natomiast Peter Agh, Dyrektor Wykonawczy ICMA Europe. Jak mówili sami sekretarze, dobry sekretarz powinien znać się na wszystkim. Dlatego poruszane przez ekspertów tematy dotyczyły bardzo różnych dziedzin, m.in. problematyki pracy zdalnej czy postępowań skargowych. Podczas Kongresu zaprezentowano też laureatów konkursu dobrych praktyk pn. Sekrety Zarządzania.

 Forum sekretarzy Polski południowej

ROZDZIAŁ III

PROJEKTY KRAJOWE

ROZDZIAŁ III. PROJEKTY KRAJOWE

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego inicjuje i prowadzi innowacyjne projekty o różnorodnym charakterze, takie jak projekty edukacyjne, badawcze, wdrożeniowe i doradcze. Ich celem jest budowanie więzi lokalnych oraz rozwijanie kapitału społecznego w społecznościach lokalnych.

Wszystkie projekty są realizowane we współpracy ze społecznościami lokalnymi, administracją samorządową (włączając w to jednostki im podległe) oraz organizacjami pozarządowymi. Fundacja corocznie realizuje kilkadziesiąt projektów na różnych poziomach: lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.

W roku 2022 FRDL skupiła się na różnorodnych obszarach działalności, takich jak rozwijanie kluczowych kompetencji uczniów poprzez szkolenia dla trenerów oświaty i pracowników, projekty edukacyjne bezpośrednio skierowane do uczniów, aktywizacja zawodowa oraz walka z wykluczeniem społecznym, ekonomia społeczna, planowanie przestrzenne, kompetencje cyfrowe, projekty społeczne oraz wsparcie pracowników samorządowych.

Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny

FRDL od 1 września 2020 roku prowadzi Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny, który jest zarządzany przez Biuro Zarządu. Jego budżet, to 26 milionów euro. Program realizowany jest w latach 2020–2024.

FRDL, pełniąc rolę lidera, współpracuje w konsorcjum z dwoma Partnerami:

- Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego,
- Fundacją Edukacja dla Demokracji.

W 2022 roku ramach programu przeprowadzono 3 konkursy grantowe, podczas których organizacje pozarządowe ubiegały się o dofinansowanie projektów w następujących obszarach:

- **Ochrona praw człowieka (w tym kwestie związane z równością płci).**
- **Działanie na rzecz różnorodności społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu.**
- **Budowanie kultury demokratycznej i zaangażowania obywatelskiego na poziomie lokalnym (w tym kwestie związane z ochroną środowiska).**
- **Wsparcie rozwoju sektora społecznego.**

W 2022 roku przyznano 128 grantów na łączną kwotę ok. **9 600 000 euro**.

- II konkurs na projekty tematyczne został ogłoszony w 25 stycznia. Zostało w nim złożonych 668 wniosków, dofinansowano 103 projekty: 30 małych i 73 dużych grantów.
- IV konkurs na granty instytucjonalne został ogłoszony 7 kwietnia. złożono 87 wniosków, a przyznano 19 grantów.
- W ramach I tury naboru ciągłego (ogłoszonej we wrześniu 2021 roku), w 2022 roku przyznano 6 grantów na projekty interwencyjne.
- II tura naboru ciągłego na projekty interwencyjne została ogłoszona 22 listopada.

Do 21 grudnia wpłynęło 47 wniosków, które zostały ocenione już w roku 2023.

W 2022 roku przyjęto 106 sprawozdań z dofinansowanych projektów, a także przeprowadzono 37 wizyt monitoringowych.

Wszystkim konkursom grantowym towarzyszyły działania informacyjne i edukacyjne. W 2022 roku w ramach programu przeprowadzono:

- cykl 13 szkoleń dla zespołu 14 Konsultantów Regionalnych,
- cykl 48 spotkań informacyjnych i szkoleń dla wnioskodawców i grantobiorców (76 godzin, 3 178 osób uczestniczących).

Program prowadzony jest przy wsparciu 8 Ośrodków Regionalnych FRDL i pracujących w nich 13 konsultantek i konsultantów, pozostających w stałym kontakcie z organizacjami wnioskującymi o granty i realizującymi projekty w danym regionie.

W ramach programu prowadzone są trzy projekty towarzyszące, realizowane bezpośrednio przez członków konsorcjum:

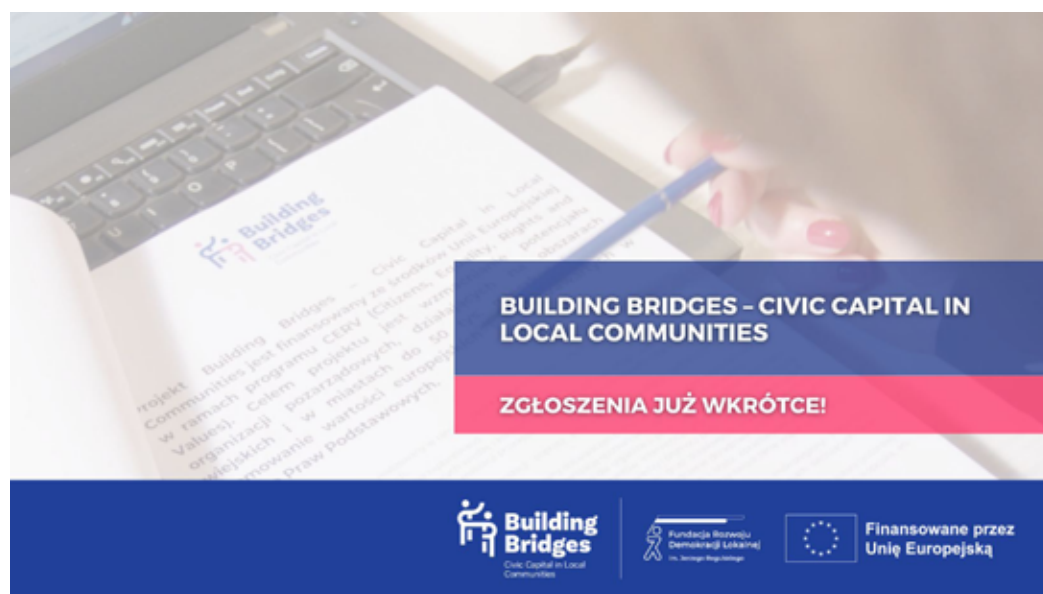
- **Projekt 1:** Modelowe rozwiązania wzmacniające udział obywateli w decydowaniu o sprawach lokalnych, prowadzony przez FRDL,
- **Projekt 2:** Jak rozmawiać? Wspieranie umiejętności informacyjnych jako podstawowej kompetencji świadomego obywatelstwa w demokracji uczestniczącej, prowadzony przez FRSI,
- **Projekt 3:** Szkoła Aktywnego Sektora, prowadzony przez FRSI i FED.

W 2022 roku opracowane zostały m.in. 3 raporty dotyczące kultury demokratycznej w społecznościach lokalnych (Projekt 1), raport dotyczący dialogu w społecznościach lokalnych (Projekt 2), przeprowadzono 3 cykle szkoleniowe dla liderów lokalnych organizacji (Projekt 3).

Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny finansowany jest przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG i Funduszy Norweskich. Jego celem jest trwałe wzmocnienie organizacji społecznych w Polsce (zwłaszcza działających w małych miejscowościach) oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego, dla którego różnorodność społeczna, równe traktowanie i dialog stanowiąc będą szczególną wartość.

Projekt Building Bridges – Civic Capital in Local Communities

Pod koniec 2022 roku Fundacja rozpoczęła realizację niezwykle ważnego projektu grantowego Building Bridges – Civic Capital in Local Communities, który jest finansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu CERV (Citizens, Equality, Rights and Values). Karta Praw Podstawowych i traktaty Unii Europejskiej stanowią ważne źródło praw i wolności dla wszystkich obywateli. Niestety, świadomość wartości europejskich bywa niepełna. Zmiana tego stanu rzeczy, to jeden z głównych celów programu, a więc wzmacnianie potencjału organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza działających na obszarach wiejskich i w miastach do 50 000 mieszkańców oraz promowanie wartości europejskich i praw zawartych w Karcie Praw Podstawowych. Projekt jest zarządzany przez Biuro Zarządu FRDL i ośrodek kielecki.

Building bridges

Projekt składa się z dwóch ścieżek – wsparcia szkoleniowo–doradczego oraz programów grantowych. Działania rozpisane są na trzy lata.

W demokratycznym społeczeństwie zdecentralizowana władza i prowadzone oddolnie działania pozwalają na uczestnictwo obywateli w rządzeniu. Szczególną rolę pełnią tu organizacje społeczne, mogące aktywnie uczestniczyć w podejmowaniu decyzji przez władze lokalne. By jednak tak się działo, organizacje muszą mieć odpowiednią wiedzę i potencjał. Nie jest to proste zwłaszcza w mniejszych miejscowościach. Dlatego projekt Building Bridges skierowany jest głównie do organizacji pozarządowych działających w miejscowościach do 50 000 mieszkańców.

By organizacje działały sprawniej i efektywniej, w pierwszej kolejności potrzebują wiedzy. Dlatego pierwszym etapem projektu będzie cykl szkoleń dla przedstawicieli organizacji

społecznych. Te ruszą już wiosną 2023 roku. Zdobytą w trakcie szkoleń wiedzę organizacje będą mogły wykorzystać w praktyce dzięki programowi grantowemu oferowanemu w ramach projektu. Beneficjenci będą mogli skorzystać z trzech rodzajów wsparcia finansowego. Małe granty w wysokości od 10 do 20 000 euro przyznawane będą na projekty trwające od 6 do 12 miesięcy. Przewidziano dwa nabory tego typu wniosków. Na tę formę dofinansowania przeznaczono łącznie 800 000 euro. Duże granty zostaną rozdane jeden raz. Będą to projekty trwające od roku do dwóch mogą zostać wsparte kwotą od 20 do 60 000 euro. Łączna kwota w tym przypadku to 600 000 euro. Ponadto prowadzony będzie ciągły nabór na projekty interwencyjne, na które przeznaczono łącznie 70 000 euro. Organizacje będą mogły otrzymać między 3 a 7 000 euro.

Building Bridges, to także doskonała okazja do tzw. networkingu. Posłużą temu – poza szkoleniami – spotkania sieciujące, które odbywać się będą w trakcie trwania projektu. Uczestnicy tych spotkań będą mieli okazję wymienić się swoimi doświadczeniami podczas dorocznego ogólnopolskiego kongresu współpracy lokalnej. W działaniach networkingowych istotny akcent będzie położony na doskonalenie modelu współpracy administracji publicznej, w tym JST, i organizacji pozarządowych.

Projekt będzie realizowany do 30 listopada 2025 roku.

Modelowe rozwiązania wzmacniające udział obywateli w decydowaniu o sprawach lokalnych

Wspólne możliwości. Modelowe rozwiązania wzmacniające udział obywateli w decydowaniu o sprawach lokalnych, to projekt finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię z Funduszy EOG w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny. Jego celem jest wzmocnienie kultury demokratycznej i świadomości obywatelskiej.

Osiągnięcie tego celu odbywa się poprzez:

- diagnozę demokracji lokalnej w Polsce wskazującą najważniejsze mechanizmy blokujące i/lub wzmacniające partycypację obywatelską w podejmowaniu decyzji na poziomie lokalnym, w ramach diagnozy przeprowadzone zostaną kompleksowe badania w dwóch regionach, obejmujące m.in. wywiady indywidualne, wywiady grupowe i badania ankietowe,
- opracowanie modelowych rozwiązań zwiększających zaangażowanie obywatelskie oraz wytycznych i zaleceń dla decydentów na szczeblu samorządowym,
- opracowanie wytycznych, rekomendacji i propozycji rozwiązań systemowych służących wzmocnieniu mechanizmów partycypacji obywatelskiej i budowania kapitału społecznego na poziomie lokalnym.

Do przeprowadzenia pogłębionych badań Fundacja wybrała dwa regiony zróżnicowane pod względem poziomu świadomości obywatelskiej i kultury demokratycznej, ze szczególnym uwzględnieniem wyborów, działań obywatelskich i protestów – województwo

pomorskie i podkarpackie. Badacze stawiali konkretne pytania, aby postawić diagnozę na temat stanu demokracji lokalnej i lepiej zrozumieć najważniejsze mechanizmy blokujące jej rozwój. Opracowaniem metodologii badań w pierwszej fazie projektu zajmowali się eksperci, którzy w tym celu przeprowadzili szczegółowy research na temat decentralizacji i partycypacji obywatelskiej w krajach UE.

W kolejnych etapach projektu eksperci zaprezentują swoje wyniki oraz będą pracować nad rekomendacjami zmian legislacyjnych.

Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym – edycja II

Wielu mieszkańców nie zdaje sobie sprawy, że posiadają wpływ na kształtowanie przestrzeni swojego miasta czy wioski. Jednakże, istnieją gminy, które organizują pogłębione konsultacje społeczne w celu opracowania dokumentów planistycznych. W tym procesie mogą pomóc zarówno FRDL, oferujący wsparcie finansowe i eksperckie, jak i projekt Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym – edycja II. Projekt ten, finansowany ze środków UE (POWER, działanie 2.19), a realizowany przez Biuro Zarządu FRDL, umożliwi gminom otrzymanie grantu w wysokości do 31 500 złotych na przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych, które wykraczają poza wymogi ustawy z dn. 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Głównym celem projektu jest opracowanie i popularyzacja innowacyjnych metod prowadzenia pogłębionych konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym. Konsultacje te pozwalają na wyrażenie opinii przez wszystkich zainteresowanych mieszkańców, a także stanowią ważny głos w dyskusji o przyszłości miejscowości. Ich przeprowadzenie przyczynia się do poprawy jakości dokumentów planistycznych oraz umiejętności pracowników JST w zakresie włączania społeczności lokalnych w procesy planistyczne.

Gminy biorące udział w projekcie to: Biecz (woj. małopolskie), Cedry Wielkie (woj. pomorskie), Chorzele (woj. mazowieckie), Drobin (woj. mazowieckie), Hanna (woj. lubelskie), Kaliska (woj. pomorskie), Kościelisko (woj. małopolskie), Kurzętnik (woj. warmińsko-mazurskie), Lewin Brzeski (opolskie), Lipnica (woj. pomorskie), Michałowice woj. mazowieckie), Osieck (woj. mazowieckie), Osieczna (woj. pomorskie), Parchowo (woj. pomorskie), Rozprza (woj. łódzkie), Stolno (woj. kujawsko-pomorskie), Trawniki (woj. lubelskie), Ulan-Majorat (woj. lubelskie), Wijewo (woj. wielkopolskie), Wieliszew (woj. mazowieckie), Wiry (woj. śląskie), Zagnańsk (woj. świętokrzyskie), Zielonka (woj. mazowieckie).

Jednym z ważnych wskaźników zaplanowanych do osiągnięcia było przedłożenie do uchwalenia przez radę gminy projektu konsultowanego dokumentu planistycznego. Do końca 2022 roku wszystkie gminy biorące udział w projekcie zakończyły działania

konsultacyjne, które były realizowane zgodnie z przygotowanym przez siebie Indywidualnym Planem Konsultacji (IPK), a 70% gmin przedłożyły już projekty dokumentów planistycznych do uchwalenia bądź już je uchwały.

Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym

Wielu mieszkańców nie wie, że może mieć wpływ na zagospodarowanie przestrzeni ich miejscowości. To może się zmienić w gminach, które organizują pogłębione konsultacje społeczne dokumentów planistycznych. FRDL oferuje wsparcie finansowe i eksperckie w tym procesie.

W zwiększeniu świadomości i zaangażowania mieszkańców może pomóc projekt „Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym – II edycja”. W ramach tego projektu, finansowanego ze środków UE (POWER, działanie 2.19), gminy mogą otrzymać grant w wysokości do 31 500 złotych na przeprowadzenie pogłębionych konsultacji społecznych dokumentów planistycznych. Pogłębionych, czyli takich, które wykraczają poza wymogi podyktowane ustawą z dn. 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Celem projektu jest przede wszystkim wypracowanie i upowszechnienie innowacyjnych metod i narzędzi prowadzenia pogłębionych konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym. Konsultacje społeczne dają możliwość wypowiedzenia się wszystkim zainteresowanym osobom i stanowią ważny głos w dyskusji o przyszłości miejscowości, w której mieszkają. Ich przeprowadzenie przyczynia się do zwiększenia nie tylko jakości dokumentów planistycznych przyjmowanych przez JST, lecz także umiejętności pracowników JST w zakresie włączania społeczności lokalnych w procesy planistyczne.

Dzięki zróżnicowanym narzędziom konsultacje można było prowadzić pomimo ograniczeń związanych z koronawirusem. W dobie zagrożenia wywołanego Covid-19 umożliwiono gminom realizację zaplanowanych działań w formie zdalnej lub za pomocą alternatywnych technik.

Projekty realizowane w Ośrodkach

Białystok

FRDL Białystok realizował projekt „**INFOTECH – wysokie standardy kształcenia zawodowego w #puszczykrzemowej**” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020. Projekt realizowany był we współpracy z Technikum Programistycznym Info Tech z siedzibą w Białymstoku. Celem głównym projektu było podniesienie kompetencji zawodowych przez 100 uczniów/uczennic oraz nauczycieli/nauczycielek Technikum Programistycznego poprzez ich udział w zajęciach

dydaktyczno–wychowawczych, rozwijających kompetencje kluczowe, szkoleniach podnoszących kwalifikacje oraz stażach zawodowych.

Kielce

Rok 2022, to kontynuacja działań w ramach projektu Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej. Odbyły się 2 Jarmarki Ekonomii Społecznej, 2 radiowe debaty publiczne – dotyczące wsparcia lokalnej społeczności dla uchodźców z Ukrainy oraz wdrożenia ustawy o ekonomii społecznej (z udziałem Anity Czerwińskiej, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej). Opublikowano 3 reportaże radiowe oraz 2 artykuły prasowe dotyczące ekonomii społecznej. Kontynuowano organizację wizyt studyjnych. W ramach organizowanych Południowych Forów Ekonomii Społecznej w 11 warsztatach wzięło udział 224 osoby, natomiast 21 szkolenia z kompetencji miękkich podniosły ich poziom u 250 uczestników.

W 2022 roku Ośrodek kontynuował działania w ramach projektu **GÓRNOlotni Seniorzy – wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnością z terenu gminy Górno**. Cyklicznie odbywały się zajęcia dla seniorów: artystyczne, muzyczne, sportowe, kulinarne, ogrodnicze, zajęcia z dietetykiem, porady prawnicze, zajęcia z psychologiem czy też zajęcia ze specjalistą ds. dbania o piękno. Wszystkie cieszyły się niesłabnącym zainteresowaniem naszych uczestników.

Seniorzy uczestniczyli także w wielu wyjazdach m.in. wzięli udział w spotkaniu Bez barier z ekonomia społeczną w Parku Etnograficznym w Tokarni, Impresjach senioralnych zorganizowanych przez sąsiednią Gminę Daleszyce, czy też Senioraliach które odbyły się w miejscowości Zochcinek.

Zwieńczeniem działań w okresie letnim była wycieczka całodniowa do Kazimierza Dolnego. Warto wspomnieć również o organizowanych dla seniorów wyjściach do kina, kawiarni oraz teatru. Zajęcia rozwijały pasje, umiejętności, poszerzały wiedzę i dawały wsparcie w trudnym czasie. Podczas wyjazdów seniorzy poznali nowe miejsca i mnóstwo ciekawych i serdecznych osób.

Kraków

W ramach projektu **Inkubator Włączenia Społecznego**, prowadzonego przez FRDL MISTiA oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (ROPS) w 2022 roku przeprowadzono szereg działań mających na celu promowanie włączenia społecznego i rozwój lokalnych społeczności.

Projekt skupiał się na tworzeniu innowacyjnych rozwiązań społecznych oraz wspieraniu działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje publiczne i przedsiębiorców społecznych w celu zwiększenia integracji społecznej oraz poprawy jakości życia w Małopolsce.

W ramach projektu Inkubator Włączenia Społecznego przeprowadzono różnorodne działania, takie jak:

- organizacja warsztatów, szkoleń i konferencji mających na celu podniesienie kompetencji i świadomości uczestników w obszarze włączenia społecznego oraz przedsiębiorczości społecznej,
- wsparcie organizacji pozarządowych w rozwoju projektów i inicjatyw społecznych poprzez doradztwo, szkolenia i konsultacje,
- tworzenie platformy wymiany doświadczeń i współpracy między organizacjami społecznymi oraz sektorem publicznym i prywatnym,
- realizacja projektów pilotażowych w obszarze włączenia społecznego i przedsiębiorczości społecznej, które miały na celu poprawę jakości życia lokalnych społeczności,
- monitorowanie i ewaluacja działań podejmowanych w ramach projektu w celu oceny ich skuteczności i wpływu na społeczność lokalną.

Projekt Inkubator Włączenia Społecznego przyczynił się do rozwinięcia partnerstw międzysektorowych, umocnienia sektora społecznego oraz promowania innowacyjnych rozwiązań społecznych w Małopolsce. Dzięki tym działaniom społeczności lokalne zyskały nowe narzędzia i wsparcie w zakresie włączenia społecznego, co przyczyniło się do budowy bardziej zrównoważonych i wspierających środowisk lokalnych.

Projekty międzynarodowe realizowane przez FRDL – MISTiA opisane zostały w rozdziale IV (ponizej).

Opole

Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej FRDL było partnerem **projektu Bliżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo–wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej**, realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu w ramach Działania 8.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020. Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w województwie opolskim na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo–wychowawcze oraz pieczy zastępczej, które pozwolą wyeliminować deficyty lub dysfunkcje ww. grup oraz profilaktycznie przeciwdziałać ich marginalizacji.

Zielona Góra

FRDL Zielona Góra realizowała **projekt Rozkręcamy społeczny biznes**, którego celem jest wzrost potencjału sektora ekonomii społecznej w województwie lubuskim poprzez trwałą integrację społeczną i zawodową osób, które z różnych powodów wypychane są poza margines rynku pracy, zwiększeniu zatrudnienia tworząc nowe miejsca pracy, a także poprzez działania wspierające jakość funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Głównym zadaniem organizatorów jest kompleksowe wsparcie w zakresie zakładania przedsiębiorstw społecznych i późniejszego rozwijania ich działalności, a także

wzmacniania znaczenia lubuskich podmiotów ekonomii społecznej w lokalnym środowisku, poprzez tworzenie klimatu przyjaznego rozwojowi ekonomii społecznej.

Projekt **Rozkręcamy społeczny biznes** był realizowany w partnerstwie z Fundacją na rzecz Collegium Polonicum i Wojewódzkim Urzędem Pracy w Zielonej Górze na prowadzenie Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020.

 FRDL Zielona Góra projekt
Rozkręcamy Społeczny Biznes

Spis wszystkich projektów realizowanych w 2022 roku:

Lp.	Nazwa projektu	Ośrodek
1.	INFOTECH – wysokie standardy kształcenia zawodowego w #puszczykrzemowej 2.0	Białystok
2.	Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny	Biuro Zarządu
3.	BUILDING BRIDGES – Civic Capital in Local Communities	Biuro Zarządu/Kielce
4.	COOLSKILLS – cultural heritage as a fountain of modern youth skills	Biuro Zarządu
5.	Decentralization Offering Better Results and Efficiency 2 (DOBRE 2)	Biuro Zarządu
6.	Modelowe rozwiązania wzmacniające udział obywateli w decydowaniu o sprawach lokalnych	Biuro Zarządu
7.	Nowa jakość konsultacji społecznych w planowaniu przestrzennym – edycja II	Biuro Zarządu
8.	YOUTH IMPACT – walka z bezrobociem wśród młodzieży	Biuro Zarządu
9.	GÓRNOlotni Seniorzy – wsparcie dla osób starszych i z niepełnosprawnością z terenu gminy Górnio	Kielce
10.	Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ŚOWES)	Kielce
11.	GREEN FOOTPRINT – youth skills for climate and environment literacy	Kraków
12.	Inkubator Włączenia Społecznego	Kraków
13.	MOWES2 – Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – Krakowski Obszar Metropolitalny	Kraków
14.	MOWES2 – Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – Małopolska Zachodnia	Kraków
15.	RATIO – działania reg. na rzecz wprowadzenia innowacji do programów operacyjnych	Kraków
16.	Stworzenie inkubatora innowacji społecznych w obszarze wykluczenia społecznego	Kraków
17.	Visegradopedia – Guide to the Four Visegrad Countries	Kraków
18.	Bliżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo– wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – II edycja	Opole
19.	Bliżej rodziny i dziecka – wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo–wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – III edycja	Opole
20.	Rozkręcamy społeczny biznes!	Zielona Góra

Spis wszystkich projektów zakończonych w 2022 roku:

Lp.	Nazwa projektu	Ośrodek
1.	INFOTECH – wysokie standardy kształcenia zawodowego w #puszczykrzemowej	Białystok
2.	Kluczowe umiejętności – praktyczne możliwości	Białystok
3.	Decentralization Offering Better Results and Efficiency (DOBRE)	Biuro Zarządu
4.	Dziecko pod opieką – idziemy do pracy	Bydgoszcz
5.	Dziecko pod opieką – to Twój czas na pracę i powrót na rynek pracy	Bydgoszcz
6.	Powiatowa Akademia Sukcesu Ucznia Szkoły Zawodowej	Katowice
7.	Elastyczni na rynku pracy w Daleszycach	Kielce
8.	Mamy na siebie plan! Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców gminy Bieliny	Kielce
9.	BIT: Bony na Innowacje Technologiczne – wsparcie rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników instytucji kultury w podregionie nowotarskim	Kraków
10.	COMPASS – competencies supporting youth innovative entrepreneurship	Kraków
11.	Młodzież solidarna z dziedzictwem	Kraków
12.	Program podnoszenia kompetencji w zakresie tworzenia i prowadzenia instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie lubelskim	Lublin
13.	Wdrażanie idei dostępności w jednostkach administracji publicznej województwa lubelskiego	Lublin

ROZDZIAŁ IV

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Rozdział IV. PROJEKTY MIĘDZYNARODOWE ORAZ ROZWÓJ DEMOKRACJI LOKALNEJ I SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO ZA GRANICĄ

Działalność międzynarodowa Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego skoncentrowana jest na promowaniu Polski i jej osiągnięć w zakresie reformowania społeczeństwa, gospodarki oraz państwa, a także na aktywizacji młodzieży.

W ostatnich latach Fundacja skupiała się głównie na działaniach realizowanych za granicą, szczególnie na rzecz Ukrainy. Przez blisko 20 lat Fundacja wspiera tam reformy demokratyczne na szczeblu lokalnym oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Obecnie projekty realizowane we współpracy z Ukrainą koncentrują się na przekazywaniu najlepszych doświadczeń i sprawdzonych praktyk w obszarze polskiej samorządności lokalnej oraz rozwijaniu współpracy transgranicznej pomiędzy polskimi gminami a ukraińskimi gromadami. Kontynuowaliśmy nasze wsparcie dla Ukraińców i pomimo trwającej wojny konsekwentnie realizujemy nasze działania.

Fundacja angażowała się również w projekty mające na celu aktywizację młodzieży. Skupialiśmy się na rozwijaniu kompetencji sprzyjających przedsiębiorczości innowacyjnej oraz ocenie skuteczności działań podmiotów zaangażowanych w aktywizację zawodową młodzieży. Istotnym aspektem jest również opracowywanie metod i narzędzi aktywizacji młodzieży w sektorze przedsiębiorczości społecznej. Ośrodek Regionalny w Krakowie prowadził projekt mający na celu identyfikację potencjału innowacyjnego małych i średnich przedsiębiorstw z obszarów wiejskich oraz terenów o małej gęstości zaludnienia. Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji realizował także projekty ukierunkowane na międzynarodowe rozpoznanie metod, narzędzi oraz sprawdzonych praktyk w zakresie edukacji kulturalnej i dziedzictwa kulturowego dla młodzieży, które wspierają rozwój kompetencji, aktywności społecznej, myślenia kreatywnego, innowacyjnego oraz przedsiębiorczego.

DOBRE i DOBRE 2 – Decentralization Offering Better Results and Efficiency

FRDL jest jednym z głównych realizatorów Programu DOBRE (Decentralization Offering Better Results and Efficiency) – największego i najważniejszego projektu współrealizowanego przez polską instytucję – wspierającego decentralizację w Ukrainie, a obecnie także proces odbudowy i przezwyciężania skutków wojny w ukraińskich jednostkach terytorialnych. Projekt finansowany jest przez Amerykańską Agencję ds. Rozwoju Międzynarodowego (USAID) i realizowany przez międzynarodowe konsorcjum, którego liderem jest Global Communities.

Projekt DOBRE –
Zaproszenie do udziału
w konsultacjach
społecznych

Pierwsza edycja projektu była realizowana w latach 2016–2022. Niestety, końcowa faza działań projektowych została przerwana w związku z brutalną inwazją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Jednak już jesienią 2022 zapadła decyzja sponsora i lidera projektu o wznowieniu współpracy z FRDL w ramach kontynuacji projektu. Kolejna edycja programu została zaplanowana na lata 2022–2025.

Pierwsza edycja Programu DOBRE (I. 2016–2022) miała bardzo duże znaczenie dla demokratycznych przemian zachodzących w tym czasie w Ukrainie. Cieszyła się także ogromnym zainteresowaniem ukraińskich samorządów, w rezultacie czego projekt był kilka razy rozszerzany i przedłużany. W sumie, program objął wsparciem finansowym, merytorycznym i rzeczowym aż 100 tzw. skonsolidowanych gromad (ukraińskich JST), zlokalizowanych w 10 obwodach Ukrainy. Celem DOBRE było wsparcie i wzmocnienie zarządzania na poziomie lokalnym, stworzenie lepszych warunków dla rozwoju nowopowstałych ukraińskich jednostek terytorialnych, zwiększenie zaangażowania obywateli w podejmowanie decyzji oraz zapewnienie przejrzystości i rozliczalności działań podejmowanych przez administrację publiczną.

FRDL realizowała jeden z ważniejszych komponentów programu polegający na wsparciu ukraińskich jednostek w zakresie przygotowywania strategicznych planów rozwoju, w oparciu o tzw. Model Partycypacyjnego Planowania Strategicznego FRDL. Główne

działania zrealizowane przez FRDL w ukraińskich gromadach obejmowały przeprowadzenie diagnoz lokalnych, badań społecznych, partycypacyjnych procesów planowania strategicznego, a także mentoring wdrażania strategii. Dodatkowo Fundacja zrealizowała cykl szkoleń Akademia Przywództwa oraz wizyty studyjne do polskich gmin, w trakcie których ukraińscy uczestnicy mieli okazję zapoznać się z zasadami funkcjonowania i najciekawszymi osiągnięciami polskich samorządów. Prowadzone były także inne prace merytoryczne, takie jak współorganizacja ważnych wydarzeń projektowych (konferencje, seminaria, dyskusje na temat docelowych zasad funkcjonowania ukraińskich JST), czy opiniowanie, komentowanie lub opracowywanie rekomendacji dot. zmian legislacyjnych lub innych dokumentów związanych z procesem decentralizacji w Ukrainie.

Wśród najważniejszych rezultatów działań zrealizowanych przez FRDL w latach 2016–2022 (pierwsza edycja projektu) można wymienić:

- poradnik strategicznego planowania dla ukraińskich samorządów,
- 105 lokalnych diagnoz,
- 94 strategie rozwoju dla ukraińskich JST,
- cykl 24 szkoleń Akademii Przywództwa,
- 13 wizyt studyjnych do Polski,
- kilka serii wizyt monitorujących wdrażanie strategii rozwoju w 63 jednostkach samorządowych,
- 11 współorganizowanych merytorycznie konferencji i seminariów.

Bezpośredni udział w działaniach FRDL wzięło w sumie ponad 60 000 uczestników ze 105 ukraińskich gromad, w tym:

- w różnych formach szkoleń i warsztatów budujących kompetencje brało udział 11 607 uczestników,
- w spotkaniach i wywiadach diagnostycznych w 105 gromadach wzięło udział 6 441 osób,
- w partycypacyjnych procesach strategicznego planowania w 94 gromadach uczestniczyło w sumie 18 578 osób, a w badaniach społecznych 34 999 gospodarstw domowych,
- we wsparciu mentoringowym w zakresie wdrażania strategii brało udział 2 509 uczestników,
- w warsztatach Akademii Przywództwa wzięło udział 201 osób,
- w 13 wizytach studyjnych do Polski wzięło udział 290 osób,
- konsultanci i eksperci FRDL wzięli udział (w charakterze mówców, prelegentów i moderatorów) w 11 konferencjach i seminariach współorganizowanych przez FRDL w ramach DOBRE.

Jeszcze w styczniu 2018 roku ukraińskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (obecnie pod inną nazwą) wdrażające proces decentralizacji i reformy samorządowe, uznało Program DOBRE za jeden z najlepszych i najefektywniejszych projektów wspierających te ważne dla Ukrainy przemiany. Również wyniki badań i ewaluacji działań projektowych potwierdzały, że dzięki wsparciu zapewnionemu przez Program DOBRE, poprawie ulegało wiele aspektów funkcjonowania ukraińskich jednostek samorządowych.

Jednocześnie, ważnym dowodem docenienia roli FRDL w projekcie było zaproszenie Fundacji do udziału w kontynuacji programu w latach 2022–2025 oraz realizacji działań ważnych w kontekście odbudowy Ukrainy i przezwyciężania przez nią skutków wojny.

W latach 2022–2025 DOBRE będzie współpracować bezpośrednio z co najmniej 60 ukraińskimi samorządami, aby pomóc im uporać się ze skutkami wojny, odzyskać i odbudować oraz wznowić trajektorię pozytywnego, zrównoważonego rozwoju. Zaplanowane wsparcie obejmuje następujące obszary: planowanie strategiczne, zarządzanie finansami, zapewnienie usług publicznych, lokalny rozwój gospodarczy, zarządzanie kryzysowe, nowoczesną komunikację, zaangażowanie obywatelskie, a także budowanie kompetencji, które zostaną wzmocnione dzięki pomocy materialnej.

Jednocześnie DOBRE zapewniło *emergency response*, w postaci pomocy materialnej 67 samorządom w regionach bliskich strefom działań wojennych, aby pomóc im w zaspokojeniu ich pilnych potrzeb.

Dodatkowe wsparcie finansowe przekazywane zostało także samorządom w zachodniej Ukrainie, którego celem jest pomoc w radzeniu sobie z dużym napływem osób wewnętrznie przesiedlonych.

Także działania FRDL w ramach kontynuacji programu będą się koncentrować na przygotowaniu ukraińskich samorządów do procesu odbudowy i przezwyciężania skutków wojny.

W obecnej edycji Programu DOBRE działania FRDL będą koncentrować się na pomocy ukraińskim samorządom w reagowaniu na kryzys i radzeniu sobie z wyzwaniami, jakie niesie ze sobą tocząca się wojna. W pierwszej fazie działań, FRDL zorganizuje serię ogólnokrajowych webinarów obejmujących tematy związane z dalszym procesem odbudowy Ukrainy. Po każdym webinarium opracowane będą dodatkowe materiały merytoryczne, zostaną także zrealizowane konsultacje uzupełniające w formie wsparcia online. Po zakończeniu serii webinarów FRDL będzie bezpośrednio współpracować z gromadami partnerskimi DOBRE, aby pomóc im zaktualizować i wdrożyć ich plany strategiczne w kształcie odzwierciedlającym aktualne potrzeby i priorytety poszczególnych społeczności lokalnych (przy jednoczesnym uwzględnieniu aktualnego stanu prawnego obowiązującego w Ukrainie).

YOUTH IMPACT – walka z bezrobociem wśród młodzieży

Celem projektu było wsparcie rozwoju podmiotów działających na rzecz aktywizacji zawodowej, wsparcia zatrudnienia i przedsiębiorczości młodzieży w zakresie systematycznej ewaluacji własnych działań, w tym ewaluacji wpływu.

W ramach projektu YOUTH IMPACT w 2022 roku odbyło się wiele ważnych działań. W styczniu miało miejsce webinarium i okrągły stół, na którym omawiano temat ewaluacji projektów skierowanych do młodzieży. W marcu odbyły się kolejne spotkania związane z ewaluacją projektów wspierających zatrudnienie i przedsiębiorczość osób młodych. Projekt YOUTH IMPACT oferował również bezpłatne kursy online z zakresu ewaluacji projektów. W czerwcu specjaliści Fundacji brali udział w międzynarodowej konferencji Youth Impact Conference w Pradze, gdzie przedstawiali innowacyjne rozwiązania dotyczące ewaluacji. W lipcu odbyły się kolejne webinaria, skupiające się na ewaluacji wpływu i wartości ewaluacji przed rozpoczęciem projektu. Projekt YOUTH IMPACT zakończył się pod koniec lipca, a w konferencji prasowej online przedstawiono osiągnięcia i rezultaty projektu, w tym narzędziowniki, kursy, warsztaty, webinaria i artykuły.

COMPASS – kompetencje wspierające przedsiębiorczość innowacyjną młodzieży

Projekt realizowany był od września 2019 roku do czerwca 2022 roku przez FRDL MISTiA we współpracy z Pedal Consulting (Słowacja), Fondatsiya za Reforma v Mestnoto Samoupravlenie (Bułgaria) i EduCentrum (Czechy) w ramach programu Erasmus+. W 2022 roku zostało zrealizowane szkolenie międzynarodowe: Warsztaty, scenariusze edukacyjne, programy nauczania wspierające innowacyjność młodzieży. W marcu, w Pradze został opracowany podręcznik KOMPAS – droga do kompetencji, umiejętności i zawodów przyszłości) oraz odbyła się seria wydarzeń upowszechniających rezultaty projektu w każdym z krajów partnerskich.

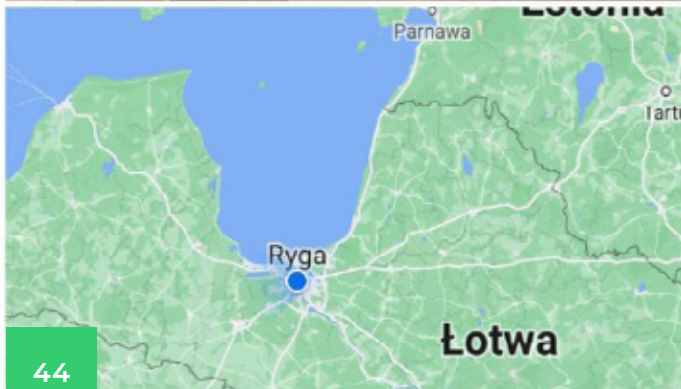
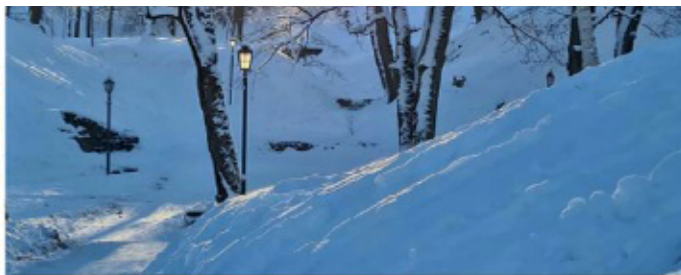
Projekt miał na celu wspieranie budowania potencjału osób pracujących z młodzieżą w zakresie rozwoju kompetencji sprzyjających przedsiębiorczości innowacyjnej. Projekt koncentrował się na opracowaniu materiałów edukacyjnych dla personelu pracującego z młodzieżą, ułatwiających realizację działań edukacyjnych w zakresie innowacji i przedsiębiorczości. Rezultatem projektu jest Podręcznik (KOMPAS – droga do kompetencji, umiejętności i zawodów przyszłości) dla nauczycieli, edukatorów młodzieżowych, trenerów, coachów, który jest praktycznym zbiorem narzędzi edukacyjnych, takich, jak: opis kompetencji na rzecz przedsiębiorczości innowacyjnej, dobre praktyki w pracy z młodzieżą w zakresie rozwoju przedsiębiorczości. Podręcznik został umieszczony na platformie rezultatów programu Erasmus+.

COOLSKILLS – dziedzictwo kulturowe jako źródło rozwoju nowoczesnych umiejętności młodzieży

Projekt realizowany był przez FRDL MISTiA we współpracy z EduCentrum (Czechy), Vidzemes Planosanas Regions (Łotwa) i Powiatową i Miejską Biblioteka Publiczna im. Marii Fihel w Miechowie. W 2022 roku zrealizowano 2 szkolenia międzynarodowe w Miechowie i Krakowie oraz w Kutnej Horze oraz zdalne spotkanie koordynacyjne partnerów projektu, opracowana została zdalna aplikacja mobilna do realizacji zajęć z zakresu dziedzictwa materialnego i niematerialnego krajów partnerskich projektu oraz UE, opracowane zostały scenariusze zajęć wykorzystujące aplikację mobilną oraz zrealizowano wydarzenia, upowszechniające rezultaty projektu w krajach partnerskich.

Projekt miał na celu wspieranie budowania potencjału osób pracujących z młodzieżą w zakresie rozwoju kompetencji społecznych, kreatywności i innowacyjności w oparciu o edukację z zakresu kultury i dziedzictwa kulturowego. Projekt koncentrował się na opracowaniu materiałów edukacyjnych dla personelu pracującego z młodzieżą, ułatwiających realizację działań edukacyjnych w zakresie innowacji i przedsiębiorczości. Jego rezultaty to: powstanie aplikacji mobilnej, jako narzędzia kształcenia kompetencji młodzieży poprzez edukację kulturalną.

 COOL SKILLS Łotwa wizyta

GREEN FOOTPRINT – youth skills for climate and environment literacy

Projekt realizowany jest od marca 2022 roku do maja 2024 roku przez FRDL MISTiA we współpracy z Fundacją Dzieła Kolpinga (Polska), Kolpingwerk Südtirol (Włochy), Bioeconomy association of Latvia (Łotwa) oraz Kolping International (Niemcy) w ramach programu Erasmus+. W 2022 roku zostały zorganizowane spotkania zdalne partnerów projektu oraz podjęte prace w zakresie identyfikacji dobrych praktyk związanych z edukacją ekologiczną młodzieży w krajach partnerskich i zebraniem materiałów, które posłużą do produkcji krótkich filmów edukacyjnych obejmujących takie tematy jak: ekonomia o zamkniętym obiegu, odnawialne źródła energii, ochrona lokalnych ekosystemów, ekologiczny styl życia, ochrona przyrody. Projekt ma na celu wspieranie budowania potencjału osób pracujących z młodzieżą w zakresie rozwoju zielonych kompetencji młodzieży i oferty edukacji ekologicznej. Projekt koncentruje się na opracowaniu materiałów edukacyjnych dla personelu pracującego z młodzieżą, ułatwiających realizację działań edukacyjnych w zakresie edukacji ekologicznej.

RATIO – działania regionalne na rzecz wprowadzania innowacji do programów operacyjnych

Projekt realizowany jest przez FRDL MISTiA we współpracy z Aragonese Federation of Municipalities, Regions and Provinces (Hiszpania), Aufbauwerk Region Leipzig GmbH (Niemcy), Regional Development Agency of Usti Region, (Rep. Czeska), Vidzeme Planning Region (Łotwa), Municipality of Vila Pouca de Aguiar (Portugalia) oraz Regional Association of Lazio Municipalities (Włochy).

W 2022 roku zrealizowane zostało szkolenie międzynarodowe związane z prezentacją dobrych praktyk w zakresie zwalczania skutków pandemii Covid-19 w MŚP na obszarach wiejskich. Dokonano identyfikacji najlepszych praktyk na poziomie Małopolski w zakresie mechanizmów wspierających przedsiębiorców na obszarach wiejskich w walce ze skutkami Covid-19. Zostało zorganizowane spotkanie regionalnych interesariuszy takich jak, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w celu wybrania rozwiązań rekomendowanych do regionalnych programów i strategii, zostały opracowane rekomendacje do Regionalnej Strategii Innowacji 2030, Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim do 2030 roku oraz do Roczego Planu na rzecz Zatrudnienia w Małopolsce.

Rezultatem projektu jest rozpoznanie mechanizmów wsparcia MŚP w zakresie walki z rezultatami Covid-19 oraz rekomendacje do regionalnych strategii i programów operacyjnych włączenia nowych, bardziej skutecznych form wsparcia przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

Visegradopedia – Guide to the Four Visegrad Countries

Projekt realizowany jest przez FRDL MISTiA we współpracy z: 6water Club Nonprofit Kft (Węgry), EduCentrum zu (Czechy) i E– Code (Słowacja). W 2022 r. zrealizowano w Pradze spotkanie koordynacyjne partnerów projektu w celu ustalenia zasad współpracy, harmonogramu prac i podziału prac. Projekt miał na celu opracowanie zdalnej aplikacji dla uczniów szkół podstawowych, która będzie zawierała 200 haseł dotyczących krajów Grupy Wyszehradzkiej: Węgry, Polska, Słowacja, Republika Czeska w takich obszarach jak: postacie historyczne, idee, miejsca, gastronomia i obiekty historyczne. Aplikacja będzie zawierała nie tylko opis haseł, ale również ilustracje specjalnie opracowana potrzeby Visegradopedii.

ROZDZIAŁ V

**DZIAŁALNOŚĆ DORADCZA
– jak efektywnie zarządzać gminą**

Rozdział V. DZIAŁALNOŚĆ DORADCZA

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego specjalizuje się w świadczeniu profesjonalnej i bezpośredniej pomocy doradczej związanej z tworzeniem strategicznych dokumentów niezbędnych do efektywnego zarządzania jednostkami samorządowymi. Fundacja oferuje m.in. wsparcie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na projekty rozwojowe oraz przygotowywaniu analiz mających na celu poprawę zarządzania w JST. FRDL opiera swój potencjał merytoryczny na wieloletniej współpracy z wiodącymi ekspertami w kraju, co umożliwia nam świadczenie profesjonalnych i nowoczesnych usług, odpowiednich dla realnych potrzeb samorządów, partnerów społecznych i biznesowych.

Do ważniejszych ukończonych w 2022 usług doradczych i konsultingowych należały: zakończenie rozpoczętych w 2021 roku Strategii Rozwoju Miasta Oświęcim i Strategii Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego. Zakończono również większą usługę przygotowania 7 strategii dla gmin z województwa podkarpackiego. W ramach nowych usług przygotowano m.in. Audyt Oświaty Miasta Opole czy Strategię Rozwoju Bochni. Rozpoczęto również przygotowanie Strategii Rozwoju Międzyzdrojów.

Poza strategiami rozwoju opracowywano również programy rozwoju oświaty w gminach i audyty oświaty, badania warunków życia i jakości usług publicznych, strategie rozwiązywania problemów społecznych i inne dokumenty.

W 2022 roku realizowano w sumie usługi konsultingowe dla 31 polskich jednostek samorządu terytorialnego.

Niezależnie od odpłatnych usług doradczych realizowano również doradztwo w ramach projektów (np. projektu DOBRE).

Strategia Rozwoju Aglomeracji Lwowskiej

W 2022 roku Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej (FRDL) we współpracy z Radą Europy rozpoczęła przygotowanie stworzenia Strategii Rozwoju Aglomeracji Lwowskiej. W ramach tego projektu FRDL angażowała się w proces tworzenia strategii rozwoju, współpracując z lokalnymi władzami, instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi oraz mieszkańcami aglomeracji Lwowskiej. Wsparcie FRDL obejmowało konsultacje, badania, analizy oraz organizację spotkań, warsztatów i konferencji.

Celem strategii rozwoju jest określenie kierunków rozwoju aglomeracji Lwowskiej, identyfikacja priorytetowych obszarów działań oraz formułowanie konkretnych celów i strategii realizacji. Projekt zakłada uwzględnienie zarówno aspektów społecznych, jak i ekonomicznych, środowiskowych i kulturowych, aby zapewnić zrównoważony rozwój regionu.

Działania FRDL w ramach tworzenia strategii mają na celu wspieranie partycypacji społecznej, promowanie dialogu międzysektorowego i kreowanie warunków sprzyjających rozwojowi aglomeracji. Projekt ma na celu stworzenie kompleksowej i efektywnej strategii rozwoju, która odpowiadać będzie na konkretne potrzeby i wyzwania regionu. Projekt Strategia Rozwoju Aglomeracji Lwowskiej realizowany przez FRDL stanowi ważny krok w kierunku zrównoważonego rozwoju tego obszaru, przyczyniając się do wzmacniania współpracy między Polską a Ukrainą oraz do podnoszenia jakości życia mieszkańców aglomeracji lwowskiej.

Lp.	Usługa doradcza	Status	Ośrodek
1	Strategia Rozwoju Aglomeracji Lwowskiej	w trakcie	Biuro Zarządu
2	Opracowanie dokumentów kontroli zarządczej (Gmina Stary Targ)	zrealizowane	Gdańsk
3	Strategia Rozwoju Gminy Linia i badanie warunków życia	w trakcie	Gdańsk
4	Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2023–2030	w trakcie	Katowice
5	Opracowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Wilkowice do roku 2030	zrealizowane	Katowice
6	Opracowanie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego do roku 2030	zrealizowane	Kielce
7	Opracowanie i dostarczenie Programu Ochrony Środowiska dla Gmin członkowskich Ekologicznego Związku Gmin Dorzecza Pokrzywianki na lata 2022–2026 z perspektywą do roku 2029	zrealizowane	Kielce
8	Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Włoszczowa na lata 2023–2029	zrealizowane	Kielce
9	Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim do 2030 roku	zrealizowane	Kraków
10	Strategia Rozwoju Gminy Babice na lata 2022–2030	zrealizowane	Kraków
11	Strategia Rozwoju Gminy Bobrowniki na lata 2022–2030	zrealizowane	Kraków
12	Strategie dla 7 podkarpackich gmin (Dębowiec, Osiek Jasielski, Brzyska, Kołaczyce, Krempna, Nowy Żmigród i Skotyszyn)	zrealizowane	Kraków
13	Strategia Rozwoju Gminy Zator	zrealizowane	Kraków
14	Strategia Rozwoju Gminy Rabka–Zdrój	zrealizowane	Kraków
15	Strategia Rozwoju Gminy Gołcza na lata 2022–2030	zrealizowane	Kraków
16	Strategia Rozwoju Gminy Miasta Bochnia na lata 2022–2030	zrealizowane	Kraków
17	Audyt oświaty dla miasta Opole	zrealizowane	Opole
18	Strategia Rozwoju Gminy Walce na lata 2022–2030	zrealizowane	Opole
19	Analiza finansowo–organizacyjna oświaty w Gminie i Mieście Rudnik nad Sanem	zrealizowane	Rzeszów
20	Analiza funkcjonowania Oświaty gminy Opalenica	zrealizowane	Szczecin
21	Ewaluacja wdrożenia i wpływ Fundusz. Małych Projektów Euroregion	zrealizowane	Szczecin
22	Raport o stanie Gminy Goleniów	zrealizowane	Szczecin
23	Strategia Rozwoju Międzyzdroje	w trakcie	Szczecin
24	Strategia Rozwoju Gminy Wyszaków	zrealizowane	Warszawa
25	Pomoc przy przygotowaniu Strategii dla Gminy Michałowice	zrealizowane	Warszawa

ROZDZIAŁ VI

BADANIA I ANALIZY

Rozdział VI. BADANIA I ANALIZY

Fundacja kontynuuje działalność Centrum Ekspertyzy Lokalnej (CEL), które oprócz realizacji projektów badawczych zorientowanych na tematy związane z demokracją lokalną i samorządnością przygotowuje we współpracy z ekspertami z różnych dziedzin publikacje: ANALIZY CELowe, Opinie i Komentarze FRDL oraz Raporty. Fundacja współpracuje również z podmiotami zewnętrznymi realizując projekty badawcze i publikując raporty we współpracy z nimi.

OPINIE I KOMENTARZE FRDL są krótkimi, opiniotwórczymi tekstami eksperckimi dotyczącymi bieżących wydarzeń, istotnych dla środowiska samorządowego. Nie stronią od subiektywnych ocen i prezentowane są w krótkiej, publicystycznej formie. **W 2022 w ramach działu Opinii i Komentarzy na stronie internetowej opublikowano 26 opracowań (kolejność alfabetyczna wg tytułów):**

- *Aspekty praktyczne nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* – Jarosław Kotowski
- *Budowanie konkurencyjności zamówień publicznych (perspektywa zamawiającego)* – Jarosław Rokicki
- *Centra Usług Społecznych* – Joanna Staręga–Piasek
- *Fit for 55 a JST i przyspieszenie rozwoju elektromobilności w Polsce* – Paweł Ostachowski
- *Instytucja świadka w samorządowym postępowaniu administracyjnym* – Mariusz Paradowski
- *Istota zmiany prawa w zakresie ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników osp oraz jej ocena* – Dariusz P. Kała
- *Klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych: infrastruktura publiczna dostępna dla osób niepełnosprawnych* – Marcin Kępa
- *Koordinator dostępności* – Michał Piwek
- *Kształtowanie ładu przestrzennego w lokalnych politykach przestrzennych* – Maciej J. Nowak
- *Legalna partyzantka ogrodnicza jedną z form zazielenienia przestrzeni miejskich* – Maciej Kędzierski
- *Nowe zasady finansowania OSP* – Jarosław Kotowski
- *Nowe zasady wydawania dowodów osobistych* – Agata Nodżak
- *Ochrona informacji niejawnych w JST* – Mariusz Paradowski
- *Polityka równości płci na szczeblu samorządowym* – Joanna Podgórska–Rykała
- *Prawa i obowiązki strony na gruncie samorządowych procedur administracyjnych* – Mariusz Paradowski
- *Prawne formy działania administracji publicznej na tle samorządu terytorialnego* – Mariusz Paradowski
- *Problem prasy samorządowej* – Robert Rajczyk
- *Protesty społeczno–polityczne w przestrzeni lokalnej – szansa czy zagrożenie dla lokalnych demokracji?* – Grażyna Piechota
- *Rozeznanie rynku i zasada konkurencyjności w projektach unijnych* – Marcin Kępa

- *Samorządowe kolegia odwoławcze* – Mariusz Paradowski
- *Statut prawny pełnomocnika ochrony informacji niejawnych w JST* – Mariusz Paradowski
- *Świadczenia rodzinne* – Michał Peno
- *Umowa na dofinansowanie projektu jako podstawowe źródło zobowiązań JST w projektach unijnych* – Marcin Kępa
- *Zakres jawności Centralnego Rejestru Umów* – Piotr Sitniewski
- *Zasady techniki prawodawczej dla urzędników w organach JST* – Mariusz Paradowski
- *Zasady wydatkowania środków unijnych w perspektywie finansowej 2021–2027 (z uwzględnieniem KPO)* – Marcin Kępa.

ANALIZY CELOWE służą identyfikacji i diagnozie najważniejszych problemów, jakie napotyka samorządowcy oraz społeczności lokalne. Ich zadaniem jest także proponowanie rozwiązań służących poprawie funkcjonowania samorządności. Rekomendacje zawarte w ANALIZACH CELOWYCH dotyczą zarówno zmian na poziomie systemowym, w tym w zakresie legislacji, jak i tych możliwych do bezpośredniego wdrożenia na poziomie lokalnym. **W 2022 roku opublikowano 23 analiz (kolejność alfabetyczna wg tytułów):**

- *Alokacja jednoprocetowa w perspektywie lokalnej* – Grażyna Piechota
- *Bezdomność – wyzwanie w zakresie pomocy społecznej dla polskich miast* – Monika Sidor
- *Centralny system IT jako narzędzie usprawniające realizację projektów UE* – Marcin Kępa
- *Jak RPO może pomóc samorządom* – Grzegorz Krawiec
- *JST w roli właścicieli szpitali działających w formie SPZOZ* – Jacek Klich
- *Lokalne społeczeństwo obywatelskie w świetle koncepcji kapitału społecznego i zasobów lokalnych* – Joanna Dźwończyk
- *Lokalne strategie bezpieczeństwa* – Piotr Mickiewicz
- *Model funkcjonalno–przestrzenny jako integrator planowania strategicznego i przestrzennego* – Grzegorz Roman
- *Odnawialne źródła energii w Polsce jako szansa na poprawę stabilności energetycznej rozproszonego osadnictwa* – Przemysław Śleszyński
- *Organ JST jako jednostka współpracująca na gruncie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, teoria a praktyka* – Paulina Ledwoń
- *Polityka senioralna w gminie* – Joanna Podgórska–Rykała
- *Polska demokracja lokalna a nie konkurencyjne wybory* – Marek Mazurkiewicz
- *Potrzeba zmian w samorządzie terytorialnym* – Eugeniusz Wojciechowski
- *Program Polski Ład a sytuacja finansowa JST* – Adam Wyszkowski
- *Przegląd projektów ustaw metropolitalnych* – Jakub H. Szlachetko
- *Realistyczność wieloletniej prognozy finansowej JST* – Kacper Siwek
- *Rola i funkcje rad nadzorczych w spółkach komunalnych* – Eugeniusz Wojciechowski
- *Skargi, wnioski, petycje w administracji publicznej* – Grzegorz Krawiec
- *Spółki komunalne w samorządzie terytorialnym* – Zofia Dolewka

- *Stan planowania przestrzennego w gminach* – Przemysław Śleszyński
- *Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030* – Piotr Skubała
- *Uwarunkowania prawne funkcjonowania jednostek pomocniczych gminy w kontekście przepisów ustawy o samorządzie gminnym z propozycjami zmian* – Dominiek Jaśkowicz
- *Współpraca samorządów z NGO. Raport z badania jakości współpracy w woj. podkarpackim* – Agata Barczewska–Dziobek

W 2022 roku Fundacja zainaugurowała cykl publikacji: **SAMORZĄD TERYTORIALNY NA ŚWIECIE**, w ramach którego publikuje nowe artykuły, poświęcone kwestiom ustrojowym w wybranych krajach bądź studiom porównawczym kilku krajów. Naszą ambicją jest przybliżenie polskim samorządowcom i ekspertom działającym w różnych obszarach problematyki samorządowej zróżnicowanych ram funkcjonowania samorządności terytorialnej w ujęciu europejskim i globalnym. **W 2022 roku w ramach cyklu ukazały się 3 publikacje (kolejność alfabetyczna):**

- *Relacje organu wykonawczego i organu stanowiącego w gminach w państwach Europy Środkowej (Polska, Republika Czeska, Słowenia, Słowacja oraz Węgry)* – Jacek Wojnicki
- *Samorząd lokalny w Czarnogórze – ewolucja i stan obecny* – Jacek Wojnicki
- *Samorząd terytorialny w Republice Czeskiej. Kwestie ustrojowe i społeczny odbiór funkcjonowania samorządu* – Sebastian Kubas

Publikacje BEST

Materiały dotyczące sytuacji w Ukrainie opublikowaliśmy również na łamach Blogu Edukacji Samorządu Terytorialnego – BEST. Wybrane artykuły: Zmiany w funkcjonowaniu żłobków wynikające z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, Zlecenie zadań organizacjom pozarządowym w świetle ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy, Rozdysponowanie przez samorzady środków pochodzących z rezerwy na zarządzanie kryzysowe na wydatki związane z kryzysem uchodźczym.

Narzędziownik Rady Europy

W 2022 roku Rada Europy opublikowała Narzędziownik (*Toolkit*) przygotowany przez ekspertów Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego: Strategiczne planowanie lokalne (*Strategic municipal planning*). Polskie doświadczenia wzmocnienia samorządów lokalnych, zgromadzone przez naszą Fundację posłużą jako przykład dla innych krajów.

W Narzędziowniku eksperci Fundacji prezentowali, jak strategia rozwoju gminy może łączyć ze sobą różne potrzeby mieszkańców i interesariuszy. Opracowanie kompleksowego, strategicznego planu rozwoju mogło pomóc w kształtowaniu takiej polityki lokalnej, w ramach której gmina podejmuje decyzje w sposób odpowiedzialny, otwarty i przejrzysty, z uwzględnieniem najważniejszych potrzeb obywateli oraz z zapewnieniem najwyższej jakości świadczonych usług publicznych. W publikacji prezentowane są konkretne narzędzia partycypacyjnego tworzenia długoletnich planów rozwoju społeczności lokalnych. Narzędziownik autorstwa dr Cezarego Trutkowskiego, Wojciecha Odzimka i Roberta Żarkowskiego w języku angielskim dostępny jest do pobrania na stronie Rady Europy oraz na stronie FRDL. W publikacji wykorzystano również materiały wypracowane podczas projektów rozwojowych realizowanych w Ukrainie (DOBRE).

Raport Krajowego Rejestru Długów

W 2022 roku Krajowy Rejestr Długów pod patronatem FRDL opublikował raport z badania Polacy wobec dłużników gminnych przeprowadzonego w połowie 2022 roku przez IMAS International. Z opracowania wynika, że dłużnicy zalegają samorządom miliardy złotych – mieszkańcy gmin popierają skuteczne działania windykacyjne. Według danych Ministerstwa Finansów w I połowie 2022 roku zadłużenie wszystkich samorządów w Polsce wyniosło 87,4 miliarda zł. Dużą dziurę w budżecie powodują braki wpłat od mieszkańców. Problem tkwi także w skuteczności odzyskiwania pieniędzy przez samorządy. Nie korzystają one z pełni możliwości, a dla władarzy dłużnik to również potencjalny wyborca. Tymczasem, jak pokazuje raport zdecydowana większość Polaków chce skuteczniejszych działań władz na rzecz odzyskiwania długów, w tym wpisywania nierzetelnych płatników do KRDL. W raporcie widnieje w nim 630 000 konsumentów i firm z zaległościami wobec gmin na 12,4 miliarda zł. Jednostki samorządu terytorialnego mogą wpisywać zalegających im z opłatami do rejestru dłużników m.in. za: długi alimentacyjne, długi mieszkaniowe, mandaty za jazdę bez biletu komunikacją, długi związane z gospodarowaniem wodnym, długi wobec instytucji kulturalnych czy opłaty parkingowe.

ROZDZIAŁ VII

NAGRODY I KONKURSY ORGANIZOWANE PRZEZ FUNDACJĘ ROZWOJU DEMOKRACJI LOKALNEJ IM. JERZEGO REGULSKIEGO

ROZDZIAŁ VII. NAGRODY I KONKURSY

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Reguńskiego angażuje się w organizację konkursów i rankingów na poziomie regionalnym i ogólnopolskim. Dzięki tym inicjatywom Fundacja promuje jednostki samorządu terytorialnego osiągające wzorcowe wyniki w różnych obszarach działalności, wdrażające innowacyjne rozwiązania społeczne, organizacyjne i planistyczne, a także angażujące się we współpracę w ramach środowisk lokalnych.

Rankingi Gmin

Ośrodki Regionalne FRDL, we współpracy z wojewódzkimi urzędami statystycznymi, ogłaszają wyniki na poziomie lokalnym. W roku 2022 przyznano nagrody w 14 regionach. Z każdym rokiem wydarzenia cieszą się coraz większym zainteresowaniem lokalnych społeczności.

Celem Rankingów jest identyfikacja i promowanie JST, które wyróżniają się pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego w danym regionie. Inicjatywa miała na celu wprowadzenie do publicznej debaty zasady oceny samorządów przy użyciu obiektywnych wskaźników ilościowych. Wyniki przeprowadzonych analiz stanowią punkt wyjścia dla dyskusji na temat jakości lokalnego zarządzania oraz strategicznych kierunków rozwoju regionów. Podstawą oceny jest zbiór specjalnie dobranych wskaźników, odnoszących się do różnych obszarów działalności jednostek samorządowych.

Ranking Gmin Dolnego Śląska

16 grudnia w Sali Sejmiku Województwa Dolnośląskiego ogłoszono laureatów Rankingu Gmin Województwa Dolnośląskiego. W kategorii gmin do 20 tysięcy mieszkańców I miejsce zdobyła Gmina Jerzmanowa, w kategorii gmin powyżej 20 tysięcy mieszkańców Gmina Kobierzyce.

 Ranking Gmin Dolnego Śląska

Ranking Gmin Województwa Kujawsko–Pomorskiego

25 listopada podczas uroczystej gali poznaliśmy wyniki I Rankingu Gmin Województwa Kujawsko–Pomorskiego – **Gminy w naszym województwie, które uplasowały się na trzech pierwszych pozycjach to: na pozycji trzeciej Gmina Osie, na pozycji drugiej Gmina Białe Błota i na pozycji pierwszej Gmina Osielsko** – mówił Robert Żarkowski, Dyrektor Ośrodków FRDL w Bydgoszczy i Szczecinie.

Ranking Gmin Lubelszczyzny

9 grudnia podczas uroczystej gali w Hotelu Wincentów koło Lubartowa poznaliśmy wyniki Rankingu Gmin Lubelszczyzny. W gali uczestniczyło prawie 100 decydentów JST z całego województwa. W kategorii gmin miejsko–wiejskich wyróżniona została Gmina Ryki, a w kategorii gmin miejskich Miasto Świdnik. Gmina Puchaczów została zaś liderem całego województwa oraz liderem w kategorii gmin wiejskich.

 Ranking Gmin Lubelszczyzny

Ranking Gmin Województwa Lubuskiego

14 grudnia poznaliśmy laureatów Rankingu Gmin Województwa Lubuskiego. W swoich kategoriach według rodzaju gminy zwycięzcami zostały: Gmina Łęknica, Gmina Zbąszynek i Gmina Kłodawa. – **Opublikowane przez nas wyniki świadczą o tym, że nasz Ranking żyje, aż 97% samorządów zmieniło miejsce w rankingu** – mówiła Iwona Szablewska, Dyrektorka lubuskiego ośrodka FRDL.

Ranking Gmin Województwa Łódzkiego

Ranking Gmin Województwa Łódzkiego

1 grudnia w Łodzi poznaliśmy zwycięzców kolejnego Rankingu Gmin Województwa Łódzkiego. W kategorii gmin wiejskich zwyciężyła Gmina Kleszczów, w kategorii gmin miejsko-wiejskich Gmina Rzgów, a w kategorii gmin miejskich Miasto Brzeziny. W otwarciu gali udział wzięli: dr Cezary Trutkowski, Prezes Zarządu Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego, dr Artur Mikulec, Zastępca Dyrektora Urzędu Statystycznego w Łodzi oraz Anna Luchowska z Łódzkiego Ośrodka Badań Regionalnych.

Ranking Gmin Małopolski

7 grudnia w krakowskiej TAURON Arenie poznaliśmy najlepsze gminy Małopolski. W tegorocznej edycji Rankingu Gmin Małopolski na podium po raz kolejny znalazły się gminy: Niepołomice, Wielka Wieś i Zielonki. Wybrani zostali również liderzy poszczególnych powiatów. – **Serdecznie gratuluję wszystkim wyróżnionym i życzę dalszego owocnego rozwoju. Niech zbliżający się 2023 rok będzie okazją do jeszcze bardziej wytężonej pracy, aby w kolejnym Rankingu każda gmina poprawiła swoje rezultaty** – powiedział Łukasz Kmita, Wojewoda Małopolski. Ranking to inicjatywa, którą ośrodek krakowski realizuje od 2010 roku, w stałej współpracy z Urzędem Statystycznym w Krakowie.

Ranking Gmin Województwa Mazowieckiego

24 listopada w Kinie Atlantic w Warszawie odbyła się Gala Rankingu Gmin Województwa Mazowieckiego. W wydarzeniu wzięli udział Adam Struzik, Marszałek Województwa Mazowieckiego. W kategorii gmin wiejskich zwyciężyła Gmina Michałowice, w kategorii gmin miejsko-wiejskich Gmina Ożarów Mazowiecki, zaś w kategorii gmin miejskich Gmina Podkowa Leśna.

Ranking Gmin Podkarpacia

29 listopada w Rzeszowie podczas konferencji Wyzwania i perspektywy dla samorządów na przełomie 2022/2023. Projekty transgraniczne dla JST. Status Realizacji Programu Rządowy Fundusz Polski Ład. Realizacja zadań w zakresie zakupu węgla dla mieszkańców, organizowanej przez FRDL – Podkarpacki Ośrodek Samorządu Terytorialnego oraz działające przy nim Forum Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Podkarpacia poznaliśmy najlepsze gminy Podkarpacia. Zwycięzcą Rankingu Gmin Podkarpacia 2022 została Gmina Solina.

Ranking Gmin Województwa Pomorskiego

18 listopada w Hotelu Olivia Star Gdańsku miało miejsce ogłoszenie wyników Rankingu Gmin Województwa Pomorskiego. Liderem województwa pomorskiego została Gmina Miasto Krynica Morska, która zwyciężyła również w kategorii gmin miejskich. Wśród gmin miejsko-wiejskich najwięcej punktów otrzymała Gmina Jastarnia, a wśród gmin wiejskich Gmina Pruszcz Gdański. W gali udział wzięli liczni samorządowcy z całego regionu (włodarze, sekretarze, skarbnicy, radni). Statuetki i dyplomy wręczyli: Dariusz Drelich, Wojewoda Pomorski, Józef Starnowski, Członek Zarządu Województwa Pomorskiego, Małgorzata Zielińska, Wiceprezes Zarządu FRDL, Zbigniew Pietrzak, Rzecznik Prasowy Urzędu Statystycznego w Gdańsku oraz Andrzej Banach, Dyrektor FRDL Gdańsk.

 Ranking Gmin Śląska

 Ranking Gmin Śląska

Ranking Gmin Województwa Śląskiego

29 listopada 2022 roku poznaliśmy laureatów II Rankingu Gmin Województwa Śląskiego. Podobnie jak w poprzednim roku, w ramach Rankingu ocenie poddawane były wszystkie gminy województwa oraz miasta na prawach powiatu. W swoich kategoriach zwyciężyły: Miasto Katowice, Gmina Czeladź oraz Gmina Goczałkowice–Zdrój. Największy skok w pozycji rankingowej zanotowały: Janów, Czeladź oraz Chorzów. – **Organizacja Rankingu jest bardzo ważna dla całej Fundacji. Dzięki tym zestawieniom możemy dowiedzieć się, na jakim poziomie rozwoju społeczno–ekonomicznego są nasze gminy. Rankingi umożliwiają również porównanie wyników gmin z kolejnych lat** – mówiła Marlena Moliszewska–Gumulak, Dyrektorka ds. Rozwoju FRDL.

Ranking Gmin Regionu Świętokrzyskiego

5 grudnia podczas uroczystej gali w Kieleckim Centrum Kultury poznaliśmy wyniki Rankingu Gmin Regionu Świętokrzyskiego. Gmina Nowiny po raz kolejny została najlepszą gminą w województwie. Wójt Nowin, Sebastian Nowackiewicz przyznał, że nie spodziewał się, iż reprezentowana przez niego gmina po raz drugi zwycięży w rankingu. Agnieszka Migoń, Dyrektorka kieleckiego ośrodka FRDL przyznała, że ranking tworzony

jest po to, aby wyłaniać gminy, które wyróżniają się w sposób nadzwyczajny na tle pozostałych w obszarze społeczno–gospodarczym. – **Badamy jakość życia mieszkańców. To największa wartość, dla której samorząd lokalny działa** – zaznaczyła.

Ranking Gmin Regionu Świętokrzyskiego

Ranking Gmin Województwa Warmińsko–Mazurskiego

7 grudnia w Olsztynie odbyło się uroczyste ogłoszenie laureatów I Rankingu Gmin Województwa Warmińsko–Mazurskiego. Wydarzenie miało miejsce w Starej Kotłowni, obiekcie Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego. W spotkaniu udział wzięli wójtowie, burmistrzowie, sekretarze oraz osoby zainteresowane wynikami Rankingu, w tym pracownicy wydziałów promocji. Zwycięzili: w kategorii gmin miejskich, Gmina Lubawa, wśród gmin miejsko–wiejskich, Gmina Mikołajki oraz wśród gmin wiejskich, Gmina Stawiguda (również lider województwa).

Ranking Gmin Województwa Warmińsko–Mazurskiego

Nagroda Regulskiego

27 maja w łódzkim Orientarium podczas obchodów Dnia Samorządu Terytorialnego odbyło się wręczenie Nagród Regulskiego z V i VI edycji.

Specjalną Nagrodę Honorową im. Jerzego Regulskiego za swoją pracę na rzecz samorządu terytorialnego w Ukrainie otrzymał Waczesław Nehoda, Minister Rozwoju Społeczności i Terytoriów Ukrainy. Minister Nehoda, jest jednym z głównych autorów i realizatorów procesu decentralizacji kraju. – **Gminy, a więc ukraińskie gromady – to bardzo dobry fundament, podstawa, która zapewnia rozwój państwa. Przekonaliśmy się, że gdyby nie reforma decentralizacyjna, jaką przeprowadziliśmy w Ukrainie, nie stawialibyśmy dziś takiego oporu agresorowi. W wielu miastach, m.in. w Kijowie, w pierwszych dniach wojny opór stawiali właśnie cywile i obrona terytorialna. To dzięki reformom, ludzie zrozumieli, że są odpowiedzialni za własne gromady. Nauczyliśmy ich tego. Oni dziś bronią siebie, bronią całej Ukrainy** – powiedział.

Pozostali laureaci Nagrody:

Edycja V

Kategoria IDEA

NAGRODA: mgr inż. Marek Kaszewski. Praca: Więcej niż mieszkanie – zrównoważone budownictwo mieszkaniowe, a potrzeby społeczne. Projekt modelowego zespołu urbanistycznego w Bydgoszczy.

WYRÓŻNIENIE: Jarosław Wiśniewski. Praca: Idea rewitalizacji obszarów zdegradowanych poprzez zastosowanie farm miejskich, na przykładzie pracy inżynierskiej Rewitalizacja ulicy Bakalarskiej w Warszawie.

Kategoria REALIZACJA DZIEŁA

NAGRODA: Pracownia architektoniczno–urbanistyczna: Marek Budzyński, Krystyna Ilmurzyńska, Zbigniew Badowski. Praca: Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chełm dla obszaru w rejonie ulicy Batorego.

WYRÓŻNIENIE: NArchitekTURA / Bartosz Haduch. Praca: Park Pamięci Wielkiej Synagogi w Oświęcimiu.

Kategoria WIEDZA i UPOWSZECHNIANIE

NAGRODA: Dominik Drzazga. Praca: Monografia naukowa: Systemowe uwarunkowania planowania przestrzennego jako instrumentu osiągnięcia sustensywnego rozwoju, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2018.

WYRÓŻNIENIE: POLITECHNIKA GDAŃSKA/WERONIKA MAZURKIEWICZ. Praca: Praca doktorska: Współczesne instrumenty kształtowania obrzeżnych struktur miejskich o charakterze kompleksowym. Kategoria AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA.

WYRÓŻNIENIE: Kurier Podlaski–Głos Siemiatycz – niezależny tygodnik lokalny. Praca: Święto Wolności i Solidarności w Siemiatyczach.

Edycja VI

Kategoria: WZMACNIANIE SAMORZĄDNOŚCI TERYTORIALNEJ

NAGRODA: Marian Buras – Burmistrz Miasta i Gminy Morawica. Przywództwo w Gminie Morawica. Zrównoważony rozwój społeczno–gospodarczy kluczem do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

WYRÓŻNIENIE: Robert Krupowicz – Burmistrz Goleniowa. Inicjator przebudowy Kompleksu dworcowego – nowa przestrzeń dla organizacji społecznych i Projektu Otwarte Bramy.

Kategoria: KREOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO ZGODNIE Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

NAGRODA: prof. dr hab. Tomasz Ossowicz – Publikacja Urbanistyka operacyjna. Zarys teorii.

Konkurs na najlepsze praktyki w zarządzaniu w JST

Podczas VI Krajowego Kongresu Sekretarzy poznaliśmy laureatów Konkursu dla jednostek administracji samorządowej na najlepsze praktyki w zarządzaniu. W Konkursie udział brały urzędy z całej Polski. Celem inicjatywy była identyfikacja dobrych praktyk i ich popularyzacja poprzez ich publikację.

Prowadzenie efektywnych działań w obszarach zarządzania stanowi jedno z najważniejszych wyzwań administracji samorządowej. Stałe analizowanie, w jakim kierunku są one prowadzone oraz informacja zwrotna o ich celowości są inspirujące, rozwojowe i stoją u podstaw realizacji celów naszego Konkursu. – Zwycięski wniosek z Urzędu Miejskiego w Dąbrowie Górniczej pokazuje, jak bardzo trzeba w obecnych czasach starać się o pozyskanie nowych pracowników. Dlatego Kapituła doceniła wniosek dotyczący właśnie usprawnienia procesu rekrutacyjnego i wdrożenia programu adaptacji pracowników w nowym miejscu pracy – powiedziała Marlena Moliszewska–Gumulak, Dyrektor ds. rozwoju FRDL.

Lista nagrodzonych:

- Nagroda Główna: Urząd Miejski w Dąbrowie Górniczej (śląskie): Usprawnienie procesu rekrutacyjnego i wdrożenie programu adaptacji pracowników w nowym miejscu pracy
- Nagroda Główna: Urząd Miejski w Brześciu Kujawski (kujawsko-pomorskie): *Rozwiązania dot. współpracy z klientem urzędu*

Wyróżnienia:

- Urząd Gminy Izabelin (mazowieckie): System premiowania pracowników na stanowiskach urzędniczych i pomocniczych i obsługi
- Urząd Miasta Tychy (śląskie): Usprawnienie komunikacji w urzędzie
- Urząd Miasta Zabrze (śląskie): Usprawnienie komunikacji w urzędzie
- Urząd Miasta Mosina (wielkopolskie): Programy i projekty angażujące pracowników w kwestie partycypacji społecznej, wpływające na kulturę organizacyjną urzędu
- Urząd Gminy Szemud (pomorskie): Wdrożenie innowacyjnych sposobów obsługi klienta

laureaci nagród dla JST

ROZDZIAŁ VIII

**POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ
MISYJNA FUNDACJI**

Rozdział VII. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ MISYJNA

Pomoc dla Ukrainy w obliczu agresji rosyjskiej

FRDL zrealizowała szereg działań, których celem było wsparcie dla Ukraińców, którzy uciekli do Polski przed wojną. Fundacja wspierała również polskich samorządowców, przekazując im aktualną wiedzę na temat rozwiązań prawnych i pomocowych w związku z kryzysem spowodowanym wojną.

FRDL od 25 lat prowadzi projekty mające na celu wspieranie społeczeństwa obywatelskiego na Ukrainie, w tym poprzez rozwijanie dialogu między różnymi grupami społecznymi, promowanie aktywności obywatelskiej. Fundacja jest od lat ważnym partnerem Ukrainy w procesie budowania stabilnej, demokratycznej i niezależnej państwowości.

Oprócz wsparcia instytucjonalnego, dla wielu pracowników pomoc Ukraińcom miała charakter osobisty i była w obliczu tej tragedii czymś absolutnie naturalnym. Pracownicy Fundacji organizowali zbiórki pomocowe, przyjmowali uchodźców w swoich domach oraz wspierali i organizowali najróżniejsze akcje na rzecz swoich przyjaciół Ukraińców.

Program stażowy

Zarząd FRDL podjął decyzję o uruchomieniu płatnego **programu stażowego dla uchodźców z Ukrainy**. W sytuacji, w której obecnie się znajdujemy, miesiąc po rozpoczęciu zbrojnej napaści Rosji na niepodległą Ukrainę, która zmusiła miliony ludzi do ucieczki ze swojego kraju, Fundacja podejmuje kolejne działania, które mają na celu choć trochę pomóc naszym sąsiadom. Nasz program kierujemy przede wszystkim (choć niewyłącznie) do osób związanych z administracją samorządową i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego – napisał Zarząd. Program stażowy obowiązywał od 1 kwietnia. Staże można było odbywać w każdym z 14 ośrodków regionalnych FRDL w całej Polsce. Jedną z osób, która mogła poznać pracę FRDL była Alona Korol, która swoje doświadczenie w pisaniu grantów i realizacji projektów międzynarodowych zdobywała w świętokrzyskim ośrodku Fundacji.

Webinary dla samorządowców

FRDL zorganizowała bezpłatny **webinar: Jak przygotować się na przyjęcie ofiar wojny w Ukrainie?** Otwarte spotkanie było przeznaczone dla pracowników administracji samorządowej i ośrodków pomocy społecznej. Poprzez organizację spotkania chcieliśmy

wesprzeć pracowników administracji samorządowej i ośrodków pomocy społecznej. Mówiliśmy o tym, jak powinniśmy zachowywać się w pierwszym kontakcie z Ukraińcami oraz jak pytać o ich potrzeby, aby zapewnić im odpowiednie wsparcie psychologiczne. Podczas spotkania rozmawialiśmy również o: kryzysie wojennym i o tym, jakie emocje i reakcje w nas wywołuje, o uczuciach lęku, poczuciu zagrożenia, atakach paniki i reakcjach na stres. Przekazywaliśmy wiedzę na temat tego, jak mądrze pomagać Ukraińcom (mówiliśmy m.in. o przywróceniu poczucia kontroli i bezpieczeństwa oraz o sposobach planowania pomocy długoterminowej).

Kolejne, bezpłatne spotkanie pomocowe miało tytuł **Wprowadzenie prawne dla samorządów – zasady legalizacji pobytu i uprawnienia w miejscu pobytu dla osób przybywających z Ukrainy**. Jego celem było wprowadzenie samorządowców w kwestie prawne związane z pomocą dla uchodźców. Podczas spotkania przybliżona została wiedza w zakresie przepisów dotyczących legalizacji pobytu osób z Ukrainy w Polsce.

W obydwu webinarach udział wzięło ponad 2000 osób, spotkania były ogólnodostępne na profilu Fundacji na Facebooku.

Apel o szerokie zaangażowanie JST w sprawie pomocy Ukrainie

Fundacja wystąpiła ze specjalnym apelem do samorządowców w związku z sytuacją w Ukrainie. W apelu władze FRDL napisały: Skala solidarności, wsparcia oraz mobilizacji Polaków w pomoc Ukraińcom jest niespotykana. Bardzo cieszy nas zaangażowanie przedstawicieli samorządów lokalnych, jak i mieszkańców w organizację i niesienie pomocy uchodźcom z Ukrainy. Władze samorządowe zarówno z dużych miast, jak i mniejszych miejscowości aktywnie włączają się zarówno w przyjmowanie uchodźców, jak i przekazywanie pomocy humanitarnej. Wszystkim udzielającym wsparcia dla uciekających przed wojną chcemy przekazać nasze największe wyrazy uznania. W opublikowanym dokumencie informowaliśmy również o specjalnej opinii Krajowej Rady RIO w sprawie wydatkowania środków publicznych na pomoc uchodźcom z Ukrainy.

Konferencja Rady Europy w sprawie wsparcia Ukrainy

Pomimo toczących się działań wojennych, Ukraina cały czas świadczy usługi publiczne, także na terenach obecnie okupowanych lub otoczonych przez wojska rosyjskie. Informowanie o tych działaniach było ważnym elementem wsparcia strony ukraińskiej. Dlatego szeroko informowaliśmy o konferencji poświęconej pracy samorządów lokalnych w Ukrainie. Samorządy lokalne jednoczą się na rzecz dobrobytu i pokoju, która skierowana była do mediów z całego świata. Organizatorami wydarzenia były: Centrum Doskonalenia ds. Dobrego Rządzenia (Centre of Expertise for Good Governance) Rady Europy

oraz Ministerstwo Rozwoju Społeczności Lokalnych Ukrainy (Ministry for Communities and Territories Development). FRDL od lat współpracuje z obiema instytucjami.

Konferencja Samorządowa w Łodzi

27 maja 2022 r., w rocznicę pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do rad miast i gmin z 1990 roku, w łódzkim Orientarium, świętowaliśmy Dzień Samorządu Terytorialnego. Ogólnopolską konferencję Samorząd terytorialny wobec wyzwań politycznych i cywilizacyjnych otworzyli: Jerzy Stępień, Przewodniczący Rady Fundatorów FRDL, Hanna Zdanowska, Prezydent Łodzi oraz prof. dr hab. Tadeusz Markowski z Uniwersytetu Łódzkiego.

Otwierając konferencję odnieśli się do najnowszej historii polskiej transformacji, wspominając zasługi profesora Regulskiego w tej dziedzinie. Nie zabrakło również nawiązań do bieżących problemów polskich samorządowców oraz odniesień do aktualnej sytuacji społeczno-politycznej. Drugą częścią spotkania dotyczyła planowania w samorządzie terytorialnym i gospodarki przestrzennej. Podczas trzeciej części poznaliśmy laureatów Nagrody im. Jerzego Regulskiego. Wiczesław Nehoda, otrzymał za swoją pracę wyróżnienie specjalne. Wiczesław Nehoda, od 2014 roku pełni funkcję Ministra Rozwoju Społeczności i Terytoriów Ukrainy. Jak kiedyś w Polsce prof. Jerzy Regulski jest głównym autorem i skutecznym realizatorem procesu decentralizacji kraju. Organizatorami konferencji byli: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego, Urząd Miasta Łodzi, Uniwersytet Łódzki Towarzystwo Urbanistów Polskich. Patronat honorowy: Unia Metropolii Polskich i Związek Miast Polskich.

 konferencja samorządowa w Łodzi

26 maja – dzień przed konferencją – FRDL we współpracy ze Związkiem Miast Polskich zorganizowała spotkanie z Wacławem Nehodą w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Jego tematem była współpraca pomiędzy Ukrainą, Polską i Unią Europejską.

Uroczystość nadania Alei parkowej im. Jerzego Regulskiego

14 października w Warszawie odbyła się uroczystość nadania Alei parkowej imienia Jerzego Regulskiego. W wydarzeniu, w Parku im. Tadeusza Mazowieckiego udział wzięli m.in. Rafał Trzaskowski, Prezydent Warszawy, Małgorzata Kidawa-Błońska, Wicemarszałek Sejmu oraz dr Cezary Trutkowski, Prezes Zarządu FRDL, liczni przedstawiciele władz samorządowych, państwowych oraz członkowie rodziny i przyjaciele.

Park Tadeusza Mazowieckiego, to najmłodszy z parków w Warszawie, zlokalizowany u podnóża oraz na koronie skarpy warszawskiej, tworzący porośnięty starymi drzewami uroczy zakątek w centrum miasta. Park ma nieregularny kształt, położony jest między ulicami Myśliwiecką i Jazdów, niedaleko Sejmu RP. Nadano mu imię Tadeusza Mazowieckiego – legendarnego polityka opozycji i pierwszego premiera III RP. Swoją aleję w Parku ma również tragicznie zmarły Paweł Adamowicz, Prezydent Gdańska.

– Jestem głęboko przekonany, że reforma samorządowa to jedna z najważniejszych reform, która świadczy o sile naszej demokracji. Bardzo często są nam zadawane pytania, o to jak w Polsce udało się przez te 30 lat tyle zrobić i mimo tego trudnego czasu, dalej się nie poddajemy. Jedną z odpowiedzi na pewno jest siła samorządu, oddanie władzy jak najbliżej obywateli, a bez profesora Jerzego Regulskiego po prostu by tego nie było – powiedział Rafał Trzaskowski.

 aleja Regulskiego

Porozumienie z Wydziałem Socjologii UW

27 kwietnia Fundacja podpisała list intencyjny w sprawie współpracy z Wydziałem Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. Obydwie organizacje będą wymieniać doświadczenia i współdziałać w zakresie m.in.: udostępniania informacji i danych z badań merytorycznych, konsultacji programów i realizacji zajęć, organizacji wizyt studyjnych i warsztatów dla studentów, podnoszenia kompetencji studentów. Ważną częścią porozumienia jest współpraca przy projekcie Wspólne możliwości. Modelowe rozwiązania wzmacniające udział obywateli w decydowaniu o sprawach lokalnych, którego istotną częścią są badania socjologiczne na temat stanu polskiej demokracji lokalnej.

Wyrok w sprawie naruszenia dóbr osobistych Fundacji przez TVP

3 listopada Sąd Apelacyjny w Warszawie podtrzymał w całości wyrok Sądu Okręgowego w sprawie FRDL przeciw TVP. Wyrok jest prawomocny. TVP jest zobowiązana do przeprosin w głównym wydaniu Wiadomości (3 razy) oraz wpłacenia 30 000 zł na cel społeczny na rzecz organizacji Sieć Obywatelska – Watchdog Polska. Sprawa dotyczy materiałów opublikowanych w Wiadomościach w 2016 roku.

– *TVP S.A. nie zdołała wykazać jakichkolwiek uzasadnionych podstaw dla swoich zarzutów sugerujących nieprawidłowości w zakresie prowadzonej przez Fundację działalności. Skala manipulacji i przeinaczeń doprowadziła do przedstawienia przez TVP S.A. alternatywnej rzeczywistości, która nie znalazła żadnego potwierdzenia w faktach* – napisał w swoim oświadczeniu Zarząd FRDL.

9 grudnia TVP wystąpiła do sądu z wnioskiem o wstrzymanie wykonania wyroku (m.in. publikacji przeprosin), który zapadł prawomocnie w procesie o zniesławienie, który wytoczyła Fundacja. Telewizja wniosek swój motywowała zamiarem złożenia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego. Sąd Apelacyjny wniosek ten odrzucił. Postanowienie jest niezaskarżalne, tym samym TVP powinna opublikować przeprosiny niezwłocznie – nieestety, TVP wyroku nie wykonuje.

Apel w sprawie zmiany terminu wyborów samorządowych

6 lipca FRDL opublikowała stanowisko w sprawie zapowiadanego wydłużenia aktualnej kadencji władz samorządowych. – *Zapowiedź przesunięcia terminu wyborów samorządowych na 2023 roku i tym samym wydłużenie aktualnej kadencji wybranych organów samorządu, niepokoi nasze środowisko w najwyższym stopniu. Kadencyjność mandatów powierzonych w drodze wyborów powszechnych jest jednym z podstawowych atrybutów demokracji. Naruszenie tego kanonu przez skracanie czy też wydłużanie określonej*

ustawowo kadencji musi się spotkać ze zdecydowanym sprzeciwem społeczności lokalnych – niezależnie bowiem od deklarowanych oficjalnie powodów przesunięcia terminu wyborów rodzi to podejrzenia o manipulacje motywowane chęcią osiągnięcia korzyści dla obozu politycznego, który jest władny dokonać ustawowo takiego zabiegu – można przeczytać w stanowisku FRDL.

Rozwój kadry – zjazd pracowników FRDL

W dniach 10–11 czerwca w Gdańsku odbył się ogólnopolski zjazd pracowników i pracowniczek Fundacji. Był to bardzo intensywny czas, który pracownicy FRDL wykorzystali na podsumowanie rezultatów działań, na dyskusję o kodeksie etycznym FRDL, na rozmowy o planach na najbliższą przyszłość, jak i na integrację i sport. Dla wielu było to pierwsze takie spotkanie po pandemii, podczas którego mogliśmy się osobiście spotkać i spędzić ze sobą trochę czasu.

W integracyjnych igrzyskach sportów nietypowych zwyciężyła drużyna FRDL MISTiA w składzie: Wojciech Odzimek, Dawid Hoinkis, Katarzyna Bąk, Magda Szczudło, Inna

 zjazd integracyjny FRDL

Budanova, Anna Chamera i Wojtek Bednarek. Nagrodzono również zwycięzców indywidualnych zawodów FRDL sport challenge. Pierwszy dzień integracji zwińczyła oficjalna kolacja połączona z wieczorną zabawą.

Drugi dzień zjazdu rozpoczął się o 6 rano od Biegu z Andrzejem, czyli od porannego joggingu, a już godzinę później miały miejsce zaślubiny z morzem (wygrała Katarzyna Zakroczyńska... bo jako jedyna wskoczyła do Bałtyku).

Napięty program zjazdu zakończył się już kolejnego dnia rejsem statkiem po Zatoce Gdańskiej. Wszystkie wydarzenia koordynował Andrzej Banach, Dyrektor FRDL Gdańsk. Po krótkim odpoczynku pracownicy Fundacji wrócili do swoich obowiązków z nową energią i pomysłami.

Adresy ośrodków regionalnych FRDL

BIAŁYSTOK

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
– Podlaskie Centrum
ul. Choroszczańska 31,
15–732 Białystok
tel.: 85 732 17 88 fax: 85 732 94 84
frdl-pc@frdl.bialystok.pl
www.frdl.bialystok.pl

BYDGOSZCZ

Kujawsko–Pomorskie Biuro FRDL
ul. Unii Lubelskiej 4C,
85–059 Bydgoszcz
tel./fax: 52 321 18 90, 52 321 18 92
info@bydgoszcz-frdl.pl
www.bydgoszcz-frdl.pl

GDAŃSK

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Ośrodek Regionalny w Gdańsku
Targ Drzewny 3/7,
80–886 Gdańsk
tel.: 58 308 47 72, fax: 58 550 32 39
biuro@gdansk.frdl.pl
www.gdansk.frdl.pl

KATOWICE

Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego
im. Waleriana Pańki Fundacji Rozwoju
Demokracji Lokalnej
ul. Moniuszki 7,
40–005 Katowice
tel./fax: 32 253 84 09, 32 206 98 43
biuro@okst.pl
www.okst.pl

KIELCE

Świętokrzyskie Centrum FRDL
ul. Sienkiewicza 78,
25-501 Kielce
tel.: 41 343 00 38, 41 344 77 62 fax: 41 243 62 63
centrum@frdl.kielce.pl
www.frdl.kielce.pl

KRAKÓW

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Małopolski
Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji
ul. Floriańska 31, I piętro,
31-019 Kraków
tel./fax: 12 633 51 54
mistia@mistia.org.pl
www.mistia.org.pl

LUBLIN

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Regionalny Ośrodek w Lublinie
ul. 1-go Maja 13/4,
20-410 Lublin
tel.: 81 532 64 40, 81 532 64 70 fax: 81 534 84 65
info@frdl.lublin.pl
www.frdl.lublin.pl

ŁÓDŹ

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
Centrum Szkoleniowe w Łodzi
ul. Jaracza 74,
90-242 Łódź
tel.: 42 307 32 38, fax: 42 288 12 86
biuro@frdl-lodz.pl
www.frdl-lodz.pl

OPOLE

Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej Fundacji
Rozwoju Demokracji Lokalnej
ul. Krakowska 51 III p.
45-018 Opole
tel./fax: 77 454 48 29, 77 453 68 25
biuro@opole.frdl.pl
www.opole.frdl.pl

RZESZÓW

FRDL – Podkarpacki Ośrodek Samorządu Terytorialnego
ul. Kolejowa 1, 35-073 Rzeszów
tel./fax: 17 850 74 20, 17 862 69 64
post@frdl.rzeszow.pl
www.frdl.rzeszow.pl

SZCZECIN

Centrum Szkoleniowe Fundacji Rozwoju
Demokracji Lokalnej
ul. Kolumba 86
70-035 Szczecin
tel.: 725 302 316 fax: 91 487 85 22
centrum@frdl.szczecin.pl
www.frdl.szczecin.pl

WARSZAWA

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Mazowsze
ul. Żurawia 43 IV p.,
00-680 Warszawa
tel.: 22 351 93 12 tel./fax: 22 351 93 10
biuro@frdl.mazowsze.pl
www.frdl.mazowsze.pl

WROCLAW

Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego
im. Waleriana Pańki Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej Biuro FRDL we Wrocławiu
ul. Piłsudskiego 43,
50-032 Wrocław
tel.: 71 372 41 21, fax: 71 344 26 90
biuro@okst.pl
www.okst.pl

ZIELONA GÓRA

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Ośrodek

Regionalny w Zielonej Górze

al. Niepodległości 16/9

65-048 Zielona Góra

tel.: 68 453 22 09, fax: 68 419 90 97

sekretariat@frdl.org

www.zg.frdl.pl

Sprawozdanie finansowe

BILANS		
Sporządzony na dzień 31.12.2022		
AKTYWA	STAN NA KONIEC ROKU	
	2022	2021
A. Aktywa trwałe	9 316 163,33	2 716 751,59
I. Wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
1. Koszty zakończonych prac rozwojowych	0,00	0,00
2. Wartość firmy	0,00	0,00
3. Inne wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
4. Zaliczki na poczet wartości niematerialnych	0,00	0,00
II. Rzeczowe aktywa trwałe	9 316 163,33	2 716 751,59
1. Środki trwałe	240 338,12	313 336,26
a) grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu)	0,00	0,00
b) budynki, budowle i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	223 384,69	275 212,90
c) urządzenia techniczne i maszyny	4 267,10	12 507,63
d) środki transportu	0,00	0,00
e) inne środki trwałe	12 686,33	25 615,73
2. Środki trwałe w budowie	9 075 825,21	2 385 149,93
3. Zaliczki na środki trwałe w budowie	0,00	18 265,40
III. Należności długoterminowe	0,00	0,00
1. Od jednostek powiązanych	0,00	0,00
2. Od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
3. Od pozostałych jednostek	0,00	0,00
IV. Inwestycje długoterminowe	0,00	0,00
1. Nieruchomości	0,00	0,00

2. Wartości niematerialne i prawne	0,00	0,00
3. Długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
a) w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
– udziały lub akcje	0,00	0,00
– inne papiery wartościowe	0,00	0,00
– udzielone pożyczki	0,00	0,00
– inne długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
b) w pozostałych jednostkach, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
– udziały lub akcje	0,00	0,00
– inne papiery wartościowe	0,00	0,00
– udzielone pożyczki	0,00	0,00
– inne długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
c) w pozostałych jednostkach	0,00	0,00
– udziały lub akcje	0,00	0,00
– inne papiery wartościowe	0,00	0,00
– udzielone pożyczki	0,00	0,00
– inne długoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
4. Inne inwestycje długoterminowe	0,00	0,00
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	0,00	0,00
1. Aktywa z tytułu odroczenia podatku dochodowego	0,00	0,00
2. Inne rozliczenie międzyokresowe	0,00	0,00
B. Aktywa obrotowe	18 084 165,50	17 575 204,21
I. Zapasy	0,00	0,00
1. Materiały	0,00	0,00
2. Półprodukty i produkty w toku	0,00	0,00
3. Produkty gotowe	0,00	0,00

4. Towary	0,00	0,00
5. Zaliczki na dostawy i usługi	0,00	0,00
II. Należności krótkoterminowe	1 605 783,29	1 556 691,62
1. Należności od jednostek powiązanych	0,00	0,00
a) z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty:	0,00	0,00
– do 12 miesięcy	0,00	0,00
– powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
b) inne	0,00	0,00
2. Należności od pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
a) z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty:	0,00	0,00
– do 12 miesięcy	0,00	0,00
– powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
b) inne	0,00	0,00
3. Należności od pozostałych jednostek	1 605 783,29	1 556 691,62
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty	375 836,83	417 957,70
– do 12 miesięcy	375 836,83	417 957,70
– powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
b) z tytułu podatków, dotacji ceł, ubezpieczeń społ. i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	19 231,39	9 161,28
c) inne	1 210 715,07	1 129 572,64
d) dochodzone na drodze sądowej	0,00	0,00
III. Inwestycje krótkoterminowe	15 872 243,83	15 461 337,27
1. Krótkoterminowe aktywa finansowe	15 872 243,83	15 461 337,27
a) w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
– udziały lub akcje	0,00	0,00
– inne papiery wartościowe	0,00	0,00

– udzielone pożyczki	0,00	0,00
– inne krótkoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
b) w pozostałych jednostkach	0,00	0,00
– udziały lub akcje	0,00	0,00
– inne papiery wartościowe	0,00	0,00
– udzielone pożyczki	0,00	0,00
– inne krótkoterminowe aktywa finansowe	0,00	0,00
c) środki pieniężna i inne aktywa pieniężne	15 872 243,83	15 461 337,27
– środki pieniężne w kasie i na rachunku	14 662 183,49	14 318 873,00
– inne środki pieniężne	1 210 060,34	1 142 464,27
–inne aktywa pieniężne	0,00	0,00
2. Inne inwestycje krótkoterminowe	0,00	0,00
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	606 138,38	557 175,32
C. Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	0,00	0,00
D. Udziały (akcje) własne	0,00	0,00
AKTYWA RAZEM	27 400 328,83	20 291 955,80

PASYWA	Stan na koniec roku	
	2022	2021
A. Kapitał (fundusz) własny	14 389 541,04	12 329 067,58
I. Kapitał (fundusz) podstawowy	100,00	100,00
II. Kapitał (fundusz) zapasowy, w tym:	0,00	0,00
– nadwyżka wartości sprzedaży (wartości emisyjnej) nad wartością nominalną udziałów (akcji)	0,00	0,00
III. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, w tym:	14 389,96	14 389,96
– z tytułu aktualizacji wartości godziwej	0,00	0,00
IV. Pozostałe kapitały (fundusz) rezerwowe, w tym:	529 161,04	529 161,04
– tworzone zgodnie z umową (statutem) spółki	0,00	0,00
– na udziały (akcje) własne	0,00	0,00
V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	11 785 416,58	8 101 729,97
VI. Zysk strata (netto)	2 060 473,46	3 683 686,61
VII. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0,00	0,00
B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	13 010 787,79	7 962 888,22
I. Rezerwy na zobowiązania	408 076,92	446 936,82
1. Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0,00	0,00
2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	0,00	0,00
– długoterminowa	0,00	0,00
– krótkoterminowa	0,00	0,00
3. Pozostałe rezerwy	408 076,92	446 936,82
– długoterminowe	0,00	0,00
– krótkoterminowe	408 076,92	446 936,82

II. Zobowiązania długoterminowe	930 041,18	137 499,94
1. Wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
2. Wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
3. Wobec pozostałych jednostek	930 041,18	137 499,94
a) kredyty i pożyczki	930 041,18	137 499,94
b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00
c) inne zobowiązania finansowe	0,00	0,00
d) zobowiązania wekslowe	0,00	0,00
e) inne	0,00	0,00
III. Zobowiązania krótkoterminowe	657 875,50	892 022,28
1. Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	0,00	0,00
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0,00	0,00
– do 12 miesięcy	0,00	0,00
– powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
2. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek, w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
a) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	0,00	0,00
– do 12 miesięcy	0,00	0,00
– powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
b) inne	0,00	0,00
3. Zobowiązania wobec pozostałych jednostek	648 301,53	882 448,31
a) kredyty i pożyczki	361 296,30	275 000,04
b) z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00
c) inne zobowiązania finansowe	0,00	0,00
d) z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	170 645,35	424 815,95

– do 12 miesięcy	170 645,35	424 815,95
– powyżej 12 miesięcy	0,00	0,00
e) zaliczki otrzymane na dostawy i usługi	0,00	0,00
f) zobowiązania wekslowe	0,00	0,00
g) z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych	85 690,66	83 093,24
h) z tytułu wynagrodzeń	17 020,63	23 552,11
i) inne	13 648,59	75 986,97
4. Fundusze specjalne	9 573,97	9 573,97
IV. Rozliczenia międzyokresowe	11 014 794,19	6 486 429,18
1. Ujemna wartość firmy	0,00	0,00
2. Inne rozliczenia międzyokresowe	11 014 794,19	6 486 429,18
– długoterminowe	0,00	0,00
– krótkoterminowe	11 014 794,19	6 486 429,18
PASYWA RAZEM	27 400 328,83	20 291 955,80

Rachunek zysków i strat
Sporządzony za okres 01.01.2022 – 31.12.2022

	Stan za rok	
	2022	2021
A. Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym	31 752 405,97	31 618 067,46
– od jednostek powiązanych		
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów	31 752 405,97	31 618 067,46
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	20 102 375,85	17 953 955,06
2. Przychody z tytułu dotacji	11 650 030,12	13 664 112,40
II. Zmiana stanu produktów	0,00	0,00
III. Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	0,00	0,00
IV. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	0,00	0,00
B. koszty działalności operacyjnej	29 805 938,69	28 191 704,02
I. Amortyzacja	109 564,50	111 543,62
II. Zużycie materiałów i energii	362 880,53	422 120,98
III. Usługi obce	10 939 208,52	8 223 770,89
IV. Podatki i opłaty, w tym:	11 135,47	55 636,85
– podatek akcyzowy	0,00	0,00
V. Wynagrodzenia	12 726 384,57	12 766 662,06
VI. Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	1 894 829,94	1 836 513,72
– emerytalne	929 490,36	897 965,46
VII. Pozostałe koszty rodzajowe	3 761 935,16	4 775 455,90
VIII. Wartość sprzedanych towarów i materiałów	0,00	0,00
C. Zysk (strata) ze sprzedaży (A–B)	1 946 467,28	3 426 363,44
D. Pozostałe przychody operacyjne	168 277,38	624 406,76
I. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	8,13	16,26
II. Dotacje	0,00	0,00
III. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	0,00	0,00
IV. Inne przychody operacyjne	168 269,25	624 390,50
E. Pozostałe koszty operacyjne	49 051,05	335 678,34

I. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	0,00	0,00
II. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	0,00	0,00
III. Inne koszty operacyjne	49 051,05	335 678,34
F. Zysk (strata) na działalności operacyjnej (C+D-E)	2 065 693,61	3 715 091,86
G. Przychody finansowe	23 848,54	988,09
I. Dywidendy i udziały w zyskach w tym:	0,00	0,00
a) od jednostek powiązanych, w tym:	0,00	0,00
– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
b) od jednostek pozostałych, w tym:	0,00	0,00
– w których jednostka posiada zaangażowanie w kapitale	0,00	0,00
II. Odsetki w tym:	23 848,54	988,08
– od jednostek powiązanych	0,00	0,00
III. Zysk z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:	0,00	0,00
– w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
IV. Aktualizacja wartości aktywów finansowych	0,00	0,00
V. Inne	0,00	0,01
H. Koszty finansowe	29 068,69	32 393,34
I. Odsetki w tym:	20 289,59	2 856,69
– dla jednostek powiązanych	0,00	0,00
III. Strata z tytułu rozchodu aktywów finansowych, w tym:	0,00	0,00
– w jednostkach powiązanych	0,00	0,00
III. Aktualizacja wartości aktywów finansowych	0,00	0,00
IV. Inne	8 779,10	29 536,65
I. Zysk (strata) brutto (F+G-H)	2 060 473,46	3 683 686,61
J. Podatek dochodowy		
K. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0,00	0,00
L. Zysk (strata) netto (I-J-K)	2 060 473,46	3 683 686,61

Raport Fundacji Rozwoju
Demokracji Lokalnej
im. Jerzego Regulskiego za rok 2022

Opracowanie:
Andrzej Jaroszkiewicz

Projekt graficzny:
Żaneta Pulkowska

Wydawca:
Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
im. Jerzego Regulskiego
ul. Jelinka 6,
01-646 Warszawa

Wszystkie prawa zastrzeżone.
Warszawa 2023
